

Skattefrågor i budgetpropositionen

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett skatteutskottet tillfälle till yttrande över budgetpropositionen för 2002 i vad avser den ekonomiska politiken och förslag till statsbudget för budgetåret 2002, utgifternas fördelning på utgiftsområden och beräkningen av statsinkomsterna samt låneramar (yrkandena 1–15 och 29–43) jämte motioner.

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker att regeringens beräkning av statsbudgetens inkomster för budgetåret 2002 godkänns. Utskottet tillstyrker de förslag som regeringen lägger fram och har inte någon erinran mot de bedömningar som regeringen redovisar.

Inför inkomståret 2002 utformas beskattningen av förvärvsinkomster på följande sätt. Som en del i den skatteväxling som genomförs höjs grundavdraget från dagens 10 000 kr till 11 200 kr. Pensionärernas särskilda grundavdrag höjs med motsvarande belopp. Den särskilda skattereduktionen på 1 320 kr för låg- och medelinkomsttagare behålls och utvidgas så att pensionärerna får del av den. Reglerna utformas så att alla pensionärer får del av en skattelättnad under år 2002. Ett tredje steg i den påbörjade reformeringen av inkomstbeskattningen tas genom att kompensationen för den allmänna pensionsavgiften höjs från 50 % till 75 %, och gränsen för uttag av statlig inkomstskatt höjs för att andelen inkomsttagare som betalar statlig inkomstskatt skall närma sig det långsiktiga målet 15 %. Den statliga inkomstskatten tas inkomståret 2002 ut med 20 % på taxerad inkomst som överstiger 290 100 kr och med 25 % på taxerad inkomst som överstiger 430 900 kr. Det fasta belopp på 200 kr som tas ut när beskattningsbar inkomst uppkommer skall också under år 2002 fördelas till kommunerna som en kommunal inkomstskatt.

Inför inkomståret 2003 fattas redan nu beslut om att bygga in den särskilda skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare i grundavdraget.

En skattereduktion på 25 % för fackföreningsavgift och på 40 % för avgiften till arbetslöshetskassa aviseras och skall börja tillämpas år 2002. En

förmånligare justeringsregel för miljövänliga bilar aviseras till år 2002. Skattefriheten för sjömän på färjor som tillämpar nettolön förlängs ett år till 2003 års taxering.

Inom företagsbeskattningen sänks schablonen för investmentföretag, och det aviseras ett förslag till våren 2002 om slopad beskattning av kapitalvinster på näringsbetingade aktier.

Fastighetsskatten på småhus sänks från 1,2 till 1 % och fastighetsskatten på hyreshus sänks från 0,7 till 0,5 %. Sänkningen gäller retroaktivt fr.o.m. den 1 januari 2001. Fribeloppen i förmögenhetsbeskattningen höjs fr.o.m. 2003 års taxering till 1 500 000 kr för ensamstående och till 2 000 000 kr för sambeskattade par.

Ett förslag om en sänkning av mervärdesskatten på böcker och tidskrifter från 25 % till 6 % fr.o.m. den 1 januari 2002 aviseras av regeringen.

Den mängd spritdrycker som kan föras in utan att skatt tas ut höjs den 1 januari 2002 till 2 liter.

Som en del av skatteväxlingen höjs koldioxidskatten på bränslen med 15 %. Drivmedel kompenseras för höjningen genom sänkt energiskatt om det går och undantas annars. Tillverkningsindustrin och jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna kompenseras genom en höjning av koldioxidskatterabatten. Dessutom höjs energiskatten på el med 1,2 öre per kWh. Till detta kommer en indexuppräknings av skattesatserna för bränslen och el. Miljöbonusen på vindkraft bibehålls på 18,1 öre per kWh. Avfallsskatten höjs med 15 % till 288 kr per ton. Intäkterna används till att finansiera en höjning av grundavdragen. Omfattningen av den gröna skatteväxlingen är för år 2002 ca 2 miljarder kronor.

Fordonsskatten för jordbrukstraktorer slopas och en skattestrategi för alternativa drivmedel presenteras. Svavelskattens nedre gräns justeras nedåt.

När det gäller statsbudgetens utgifter behandlar utskottet utgiftsramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution. Utskottet biträder regeringens förslag till utgiftsram för 2002 och förslaget om preliminära utgiftsramar för budgetåren 2003–2004.

Utskottet avstyrker samtliga motioner.

Utskottets överväganden

Inledning

Budgetpropositionen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, vilka står bakom riktlinjerna för den ekonomiska politiken, budgetpolitiken, utgiftstaken, tilläggsbudgeten för 2001 och de föreslagna och aviserade skatteförändringarna. Samarbetet berör fem områden – ekonomi, sysselsättning, rättvisa, jämställd-

het samt miljö – och innefattar både konkreta förslag och långsiktiga åtaganden inför framtiden.

Utskottet behandlar i det följande dels de förslag på skatteområdet som regeringen, Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna lägger fram (rubriken Statsbudgetens inkomster), dels de förslag om utgiftsramar för Skatteförvaltning och uppbörd under perioden 2002–2004 som ingår i budgetförslagen (rubriken Utgiftsramar).

STATSBUDGETENS INKOMSTER

Skattepolitikens inriktning

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker Moderata samlingspartiets, Kristdemokraternas, Centerpartiets och Folkpartiet liberalernas förslag om inriktning av skattepolitiken samt ett motionsyrkande om skatteväxlingens utformning.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (kd), 3 (c) och 4 (fp).

Budgetpropositionen

I propositionen anför regeringen att skatternas främsta syfte är att finansiera välfärden och att de måste vara relativt höga om alla skall kunna erbjudas en bra vård, skola och omsorg. Skattepolitiken skall stimulera till arbete och investeringar, till en uthållig utveckling och till minskade ekonomiska och sociala klyftor. Regeringens ambition är att sänka skatterna för låg- och medelinkomsttagare, minska marginaleffekter och stimulera omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle.

Den påbörjade reformeringen av inkomstbeskattningen fortsätter och ger enligt vad regeringen anför framför allt låg- och medelinkomsttagare lägre marginalsatt och bättre köpkraft. Andelen som betalar statlig skatt begränsas. Hösten 2002 avser regeringen att göra en bedömning av det samhällsekonomiska utrymmet för ett slutförande av inkomstskattereformen 2003. Dessutom föreslås en skattelättnad för fackföreningsavgiften och avgiften till arbetslöshetskassan samt att skatten för pensionärerna sänks.

Fastighetsskatten utgör en viktig källa vid finansieringen av den offentliga välfärden. Prisutvecklingen på bostadsmarknaden har dock varit kraftigare än vad som tidigare har kunnat förutses. Regeringen föreslår att fastighetsskattesatsen sänks ytterligare för såväl småhus som hyreshus och att gränsen för förmögenhetsskatten höjs. En ny utredning ges möjlighet att pröva lösningar

som kan innebära avsteg från nu gällande principer för fastighetsbeskattningen. Även taxeringsförfarandet reformeras.

Regeringen föreslår att fribeloppen i förmögenhetsskatten höjs, från 1 till 1,5 miljoner kronor för ensamstående respektive från 1,5 till 2 miljoner kronor för sambeskattade par. Denna förändring föreslås träda i kraft vid 2003 års taxering. Regeringen avser att tillsätta en särskild utredning för att se över utformningen av förmögenhetsbeskattningen i ett längre perspektiv.

Inom företagsbeskattningen föreslås ett antal skattesänkningar som ytterligare bidrar till att förbättra företagsklimatet i Sverige. Skatten på investmentbolag sänks och ett förslag om avskaffande av kapitalvinstbeskattningen på näringsbetingade andelar i bolagssektorn kommer att läggas fram.

Momsen på böcker och tidskrifter sänks från 25 till 6 % för att öka läsandet.

Regeringens gröna skattestrategi omfattar en fortsatt grön skatteväxling och ytterligare miljörelaterad av skattesystemet i andra avseenden. En viktig utgångspunkt för strategin är målet att begränsa utsläppen av de gaser som bidrar till växthuseffekten, framför allt koldioxid. Genom att bidra till en effektivare energianvändning kan skatteväxlingen enligt vad som anförs också underlätta en avveckling av kärnkraften. Regeringen föreslår att strategin med grön skatteväxling skall fortsätta. För 2002 föreslås en skatteväxling på ca 2 miljarder kronor. Härtill kommer ytterligare ett antal förslag som bidrar till ett ekologiskt hållbart samhälle.

Motioner

Moderata samlingspartiet anför i motionerna Fi291 yrkandena 8 och 9 och Sk474 yrkande 1–4 av Bo Lundgren m.fl. (m) att skattepolitiken skall syfta till att stärka de enskilda medborgarnas oberoende och skapa förutsättningar för högre tillväxt och fler jobb. Mot denna bakgrund är det enligt motionärernas mening viktigt att successivt sänka inkomstskatten. På så sätt ökar friheten och därmed vars och ens möjlighet och förmåga att ta ansvar för den egna livssituationen.

Motionärerna skapar i sitt budgetalternativ utrymme för sänkta inkomstskatter för alla. Tyngdpunkten ligger på låg- och medelinkomsttagare. En inkomstskattereform genomförs och består av fyra delar som innehåller höjda grundavdrag för alla, grundavdrag för barn, förvärvsavdrag och en successiv avveckling av den statliga inkomstskatten.

För att människor skall ges möjlighet att klara sina egna grundläggande behov innan de börjar betala skatt bör enligt motionen de första 50 000 kr vara befriade från inkomstskatt, oavsett om de kommer från förvärvsinkomst eller från pension. År 2002 införs ett grundavdrag som startar vid 24 200 kr och kan uppgå till 34 200 kr vid en taxerad inkomst på 110 000 kr. Under perioden stiger grundavdraget och uppgår år 2004 30 100 kr med ett tak på 40 100 kr vid en taxerad inkomst på 110 000 kr.

Beskattningen av arbete utformas så att fler motiveras att arbeta. Detta sker genom ett förvärvsavdrag på pensionsgrundande inkomster. En betydande del

av det man tjänar skall enligt motionärernas mening alltid vara skattefritt. På några års sikt bör det finnas ett förvärvsavdrag på 15 % av inkomsten och på längre sikt ökas avdraget ytterligare. Under perioden 2002–2004 uppgår förvärvsavdraget till 13 %. Utöver dagens barnbidrag vill motionärerna införa ett extra grundavdrag på 15 000 kr per år och barn upp till 16 år för på det sättet låta skattesystemet ta hänsyn till försörjningsbördan. Barnavdraget genomförs fr.o.m. med 2002 och gäller utöver dagens barnbidrag. Såväl förvärvsavdrag som grundavdrag görs på den till kommunen beskattningsbara inkomsten.

Den statliga inkomstskatten missgynnar enligt motionärerna dem som har ojämna inkomster under livet, och de vill successivt avskaffa denna. Under den period som den nu aktuella budgeten omfattar tar motionärerna bort det andra skiktet i den statliga inkomstskatteskalan och höjer gränsen för när statliga inkomstskatten skall börja betalas. Skattesatsen sänks år 2004 till 17 %.

Skatten på s.k. hushållstjänster sänks för att det skall bli lättare för både kvinnor och män att kombinera arbetsliv och ansvar för barnen. För tjänster utförda i hemmet föreslås en skattereduktion på 50 % upp till 25 000 kr per år och hushåll. Det skulle enligt motionärerna leda till att svarta jobb blir vita och att människor kan känna att både tiden och pengarna räcker till.

En avdragsrätt införs för styrkta barnomsorgskostnader med upp till 50 000 kr per barn och år för att öka föräldrarnas valfrihet och underlätta barnomsorgslösningar som är anpassade till varje familjs behov. Möjligheten att spara på egen hand för att säkerställa en trygg ålderdom bör enligt motionärerna förbättras och de föreslår därför att avdraget för eget pensions-sparande höjs till ett basbelopp fr.o.m. år 2002.

Fastighetskatten drabbar enligt motionärerna alla boende hårt. De föreslår att taxeringsvärdena omedelbart fryses på 1997 års nivå så att detta värde utgör ett tak för underlaget för fastighetsskatten. Vidare föreslås en successiv sänkning av fastighetsskatten på småhus med 0,1 procentenhet per år utöver regeringens förslag. År 2002 bestäms skatten till 0,9 % för att sjunka till 0,7 % år 2004. För att minska de problem som uppkommer i skärgården och andra särskilt utsatta områden föreslås att endast halva markvärdet skall ingå i underlaget för fastighetsskatten. Den föreslagna begränsningsregeln behövs inte.

Förmögenhetsskatten har kommit att bli en skatt på boendet som främst drabbar äldre människor utan lån på sitt boende. Beskattningen har också negativa effekter när det gäller Sveriges möjligheter att konkurrera om kapital och investeringar. Motionärerna vill avskaffa förmögenhetsskatten för alla, inte bara för dem som har möjlighet att flytta sitt kapital till andra länder. Till att börja med slopas sambeskattningen år 2002, och fribeloppet höjs till 2 000 000 kr per person. Året därpå tas förmögenhetsskatten bort helt och hållet.

För att uppmuntra till en mer aktiv kapitalförvaltning bör enligt motionärerna reavinstbeskattningen få uppskjutas till dess att kapitalet helt

realiseras, och de avsätter i sitt budgetalternativ medel för en reform med denna inriktning.

Drivmedelspriserna når rekordhöjder och den största delen av priset är skatt. Bensin- och dieselskatten bör sänkas för att underlätta för alla dem som i sin vardag är beroende av bilen, i synnerhet i glesbygd. Bensin- och dieselskatten sänks med 70 öre per liter inklusive moms. Det avdrag som i dag får göras för resor med bil till arbetet täcker inte kostnaderna. Bränslepriset ökar och avdraget ger inte heller möjlighet att kompensera värdeminskningen på bilen. Motionärerna föreslår att avdraget höjs till 20 kr per mil.

Skattepolitiken skall bidra till att såväl företag och kapital som ägare till dessa stannar kvar här. Sverige skall helst vara så attraktivt att företagande och kapital söker sig hit. Beskattningen av ägande och kapital minskas genom att förmögenhetsskatten avskaffas och genom att dubbelbeskattningen på utdelningar tas bort. Härigenom blir Sverige konkurrenskraftigt för företagande och kunskaper. Utflyttningen av ägande, företag och forskning motverkas och företagande stimuleras. Motionärerna vill vidare slopa de nuvarande 3:12-reglerna och genomföra förenklingar enligt Simplexgruppens förslag.

Royaltyinkomster från uppfinningar och patent beskattas i inkomstslaget kapital från år 2002 och lätnader införs vid beskattningen av personaloptioner.

Skatterna på handelsgödsel avskaffas och dieselskatten för jord- och skogsbruk m.m. sänks till 53 öre litern.

Motionärerna avvisar förslaget om höjd koldioxidskatt och elskatt och föreslår vidare att skatten på kärnkraftsel omedelbart sänks med 0,5 öre per kWh.

De höga alkoholskatterna bör sänkas eftersom de ökar risken för smuggling och slår ut svenska jobb. Den danska nivån kan tjäna som riktmarke. Tillsammans med minskad smuggling och fler arbeten i svensk industri bedömer motionärerna att sänkta alkoholskatter inte har någon statsfinansiell effekt. Reklamskatten slopas.

Kristdemokraterna anför i motion Fi297 yrkandena 2–7, 39 av Alf Svensson m.fl. och Fi273 yrkande 1 av Kenneth Lantz m.fl. att syftet med skatter är att solidariskt finansiera vår gemensamma välfärd samt att styra den ekonomiska utvecklingen i en socialt och ekologiskt hållbar riktning. Samtidigt riskerar skatter att försämra ekonomins funktionssätt och leda till ett osunt ekonomiskt beteende. Alla heltidsarbetande måste kunna leva på sin egen lön. Strävan måste därför vara att utforma skattepolitiken så att det stimulerar arbete, sparande, hederlighet och företagande. En marknadsekonomi baserad på etiska principer och styrd av ekologiska och sociala hänsyn är den bästa grunden för ett gott samhälle.

Ett viktigt mål för en kristdemokratisk politik är att så många som möjligt skall kunna leva på sin egen lön. Därför föreslås en rad åtgärder på skattepolitikens område som gör att inkomsttagare får behålla en större del av sin

lön och därmed får möjlighet att påverka och få kontroll över sin ekonomiska situation.

En rad inkomstskattesänkningar och andra skattesänkningar som riktar sig främst till förvärvsarbete föreslås. Grundavdraget höjs till 24 000 kr vid beräkningen av kommunal inkomstskatt och en skattereduktion för låg- och medelinkomsttagare på 380 kr per person och månad införs liksom ett generellt statligt förvärvsavdrag beräknat mot kommunalskatten. Värns-katten avskaffas och gränsen för reseavdraget sänks från dagens 7 000 till 5 000 kr. Dessutom föreslås en skattereduktion på 50 % för hushållen vid köp av tjänster. Från 2003 föreslås en skattereduktion för barnfamiljer på 50 kr per barn och månad. Barnfamiljer får också göra avdrag för alla typer av styrkta barnomsorgskostnader upp till 50 000 kr per år. De sänkta skatterna gör att skattesystemets tyngdpunkt förskjuts mot en allt större andel miljörelaterade skatter. Argumenten för en grön skatteväxling kan således tillämpas i ett sammanhang där skatter sänks.

Fastighetsskatten drabbar alla boende oavsett inkomst och betalningsförmåga. Systemet med statlig fastighetsskatt bör på sikt avvecklas. I stället bör kommunerna ges möjlighet att ta ut en låg avgift för täckande av kostnader för gatuunderhåll, brandförsvar och annan kommunal service kopplad till fastigheten. En fortsatt frysning av taxeringsvärdena finansieras.

Grundbulten i kristdemokratisk ekonomisk politik är att ge stabila och goda villkor för fler och växande företag och att därigenom öka sysselsättningen, minska arbetslösheten och trygga välfärden. Det är av största vikt att Sverige får ett mer småföretagsvänligt klimat än hittills, inte minst för att en så stor del av vår befolkning har sin huvudsakliga inkomst från små och medelstora företag. Förändringar behöver göras för att inte kapital och kompetens – två mycket viktiga faktorer för ett gott företagsklimat – skall flytta utomlands. Här spelar beskattning av inkomst och kapital en viktig roll. Kristdemokraterna väljer att börja med att helt avveckla effekten av sambeskattningen av förmögenhet och höjer fribeloppet för sambeskattade par till 3 000 000 kr. Därefter avvecklas förmögenhetsskatten med 0,5 % per år så att den blir 1,0 % 2003 och 0,5 % 2004.

Skattesystemet måste utformas så att avkastningen på riskvilligt kapital i företag inte beskattas hårdare än annan kapitalavkastning. Kristdemokraterna menar därför att dubbelbeskattningen på avkastning på aktier skall avvecklas helt, precis som skett i nästan samtliga övriga OECD-länder. Sverige kan inte långsiktigt ha en väsentligt högre beskattning än den omvärld vi konkurrerar med. Avvecklingen bör ske stegvis med en halvering av fysiska personers utdelningsskatt 2003 och en helt slopad dubbelbeskattning 2004.

Kristdemokraterna har i annat sammanhang lagt förslag om att arbetsgivaravgifterna skall sänkas från och med år 2003 med 7 procentenheter på lönesummor upp till 900 000 kr per år. För egenföretagare utökas lönesumman till 250 000 kr per år. Från år 2004 föreslås att arbetsgivaravgifterna sänks med 10 procentenheter för samma lönesummor.

Personer som köper nyemitterade aktier i onoterade bolag skall fr.o.m. år 2002 ha möjlighet till skattereduktion (riskkapitalavdrag). Skattereduktion skall medges även för indirekta riskkapitalinvesteringar via ett företag eller en fond som gör de direkta investeringarna.

Dieselskatten sänks till 53 öre/liter och kväveskatten på handelsgödsel återförs till näringen. Även de mindre jordbrukens elkonsumention skall beskattas som inom industrin. Kristdemokraterna vill alltså ordna lika konkurrensvillkor för alla jordbruk oavsett storlek.

Inom EU diskuteras vid flera regeringskonferenser förutsättningarna för en övergång till majoritetsbeslut när det gäller minimiavgifter på miljöområdet. Kristdemokraterna anser att det är viktigt att övergå till majoritetsbeslut på detta område, bland annat för att förbättra möjligheterna för en gemensam minimiavgift på koldioxidutsläpp. Detta skulle vara ett avgörande steg mot en miljövänligare utveckling i Europa. Eftersom Sverige redan har världens högsta miljöskatter skulle en europeisk miniminivå för koldioxid samtidigt förbättra svenska företags konkurrenssituation.

Undersökningar visar att alltför många medborgare accepterar svartarbete, och fler yngre än äldre. Nu måste regering och myndigheter gripa in för att dels skapa skattenivåer och system som minskar incitamenten till svartarbete och som inte på ett övermänskligt sätt utmanar medborgarnas moral, dels öka kontrollen bland de medborgargrupper som parallellt uppbär stöd/bidrag och arbetar svart. Kristdemokraterna vill föra en skattepolitik som är långsiktigt stabil, är enkel, främjar en god ekonomisk utveckling samt en god hushållning av skattemedlen. Därmed kan skattemoralen bibehållas och benägenheten till svartarbete minska.

Centerpartiet anför i motionerna Fi293 yrkande 7 av Agne Hansson m.fl. och Sk489 yrkande 1 Agne Hansson m.fl. att politiken syftar till att låta människor växa som individer och göra det möjligt för var och en att förverkliga sina drömmar. Skattepolitiken måste därför utformas så att den ger goda förutsättningar för fler företag att startas och växa, större ekonomiskt utrymme för landets familjer och inriktas på förbättringar för dem som bäst behöver ökat ekonomiskt utrymme, inte på dem som ropar högst. Därför bör skattesänkningar riktade mot småföretagande och uthållig tillväxt, låg- och medelinkomsttagare samt boende prioriteras i skattepolitiken framgent.

För att öka människors ekonomiska självbestämmande föreslås en inkomstskattereform, som fullt utbyggd innebär en skatterabatt, lika för alla, på 10 000 kr, vilket motsvarar ett grundavdrag mot kommunalskatten på drygt 30 000 kr, och en förvärvsrabatt riktad mot låg- och medelinkomsttagare, på högst 10 800 kr, som fasas in för att undanröja marginaleffekter för låginkomsttagare och där människor med högre inkomster får en förvärvsrabatt på 5 400 kr.

För att förbättra hushållens och barnfamiljernas ekonomi, föreslås avdragsrätt för barnomsorgskostnader, höjda reseavdrag som inkluderar barnomsorg samt en extra barnrabatt i beskattningen på 100 kr per barn och månad.

Sänkt skatt på hushållsnära tjänster ger utrymme för nya jobb inom sektorer där det i dag knappt finns någon vit arbetsmarknad, samt underlättar för människor att köpa tjänster som underlättar vardagen. Det stimulerar också framväxten av nya företag inom sektorn.

Beskattningen av boende sänks genom en fortsatt frysning av taxeringsvärdena 2002, samtidigt som skattesatsen sänks. Vidare sker en övergång till beskattning av en schablonintäkt, vilket ger effekter motsvarande en fastighetsskatt på 0,9 % 2003 och 0,75 % 2004. Taxeringen av fastigheter för fastboende skiljs från den för fritidsboende. Sambeskattningen i förmögenhetsbeskattningen slopas och endast halva taxeringsvärdet ingår i underlaget för förmögenhetsbeskattning.

Arbetsgivaravgifterna sänks ytterligare, med betoning på de små företagens villkor. Genom en konstruktion där avgifterna sänks för en viss lönesumma i alla företag, undviks tröskeleffekter, samtidigt som effekten blir stor för företag med få anställda. Reduktionen av arbetsgivaravgiften ökas till 10 procentenheter från 2002 och lönesumman till två miljoner kronor (för egenföretagare 300 000 kr) från den 1 juli 2004. Sänkningen av arbetsgivaravgifterna finansieras delvis genom höjda skatter på utsläpp av kväveoxid och koldioxid i industrin, genom skatt på förbränning av osorterat avfall och höjd skatt på deponi.

Den gröna sektorn ges likvärdiga konkurrensvillkor genom att jordbrukets ryggsäck slopas.

En skattepolitik som belönar investeringar i arbete och miljö, men också styr bort från utnyttjande av ändliga naturresurser och skadliga utsläpp, bidrar till omställningen av Sverige till ett modernt land, där miljöhänsyn är en avgörande del i den framtida tillväxten.

Folkpartiet liberalerna anför i motion Fi285 yrkande 1 av Lars Leijonborg m.fl. att en långsiktig skattepolitik som stimulerar till arbete, sparande, utbildning och risktagande lägger grunden för en tillväxt som snabbt leder oss ur konjunkturproblemen. De grundläggande principerna för 1990/91 års skattereform, nämligen "hälften kvar", och att de allra flesta bara skall betala kommunalskatt, återupprättas. Skatteförändringarna koncentreras på de för tillväxt och jobb mest skadliga inslagen, nämligen marginalskatteerna.

Genom avskaffad värnskatt, höjd brytpunkt för statlig skatt och borttagande av den s.k. LO-puckeln, uppnås den grundläggande principen – att de flesta bara skall betala 30 % i skatt, och att de med höga inkomster skall betala 50 % på de högre inkomstdelarna. Brytpunkten höjs upp till gränsen för egenavgifterna för att undvika att personer som betalar både statlig skatt och egenavgifter får marginaleffekter om ca 55 %. Den s.k. LO-puckeln bör successivt tas bort, vilket leder till en marginalsattesänkning för betydande grupper. Den s.k. värnskatten avskaffas. Den är ett brott mot skattereformen. Härigenom sänks marginalsatten med 5 procentenheter i de aktuella inkomstskikten. Ett förvärsavdrag om 5 % av inkomsten införs, vilket sänker skatten och gör det mera lönsamt att arbeta även vid lägre inkomster. En skattereduktion, lika för alla, införs för att garantera att alla får del av en

skattesänkning. Denna skattereduktion bör till en början vara 3 000 kr per person. Denna tillfaller då även pensionärer.

För att betona att barnstödet ska innebära att hänsyn i beskattningen tas till den extra försörjningsbörda föräldrar har, vill vi att utökningen av barnstödet sker i form av skattereduktion. Detta föreslås utgå med 1 450 kr per år för 2002 för att successivt öka till 2 650 kr 2004. Avdragsrätt för styrkta barnomsorgskostnader upp till ett belopp av 50 000 kr införs. Detta sänker kostnaden för barnomsorg med 1/3 och gör det lättare att vitt och hederligt komplettera med andra former av barntillsyn.

Pensionssparande utvidgas så att avdragsrätt för sparande medges upp till 1,5 basbelopp, att sparandet kan tas ut för att finansiera kompetensutveckling och att ett kvarstående sparande kan tas ut vid pensionering.

Vinstandelsstiftelser har funnits under en längre tid och ger de anställda ett ekonomiskt utbyte av ett företags framgång och vinster. Den särskilda löneskatten på avsättning till vinstandelsstiftelser bör slopas för att stimulera till en utvidgad användning av sådana system.

Arbetsgivaravgiften är en tung del i skatten på arbete. Under de närmaste åren sänks därför avgiften med 2 procentenheter för hela den privata tjänstesektorn. Den långsiktiga inriktningen är att arbetsgivaravgifternas skattedel helt tas bort.

Fördelarna med en vit marknad för hushållsnära tjänster är många. De som i dag arbetar svart får möjlighet att inordna sig i ett legalt system och som alla andra få del av förmånerna i socialförsäkringssystemen: sjukförsäkring, pension m.m.

Den lättnad i dubbelbeskattningen av bolagsinkomster som införts i Sverige är begränsad till onoterade företag. Folkpartiet har länge argumenterat för att införa regler som avskaffar dubbelbeskattningen i alla företag. Avskaffandet av dubbelskatt på utdelningar bör ske i etapper genom att den halveras, först för fysiska personer och två år senare även för juridiska personer med sikte på ett fullständigt avskaffande.

Nivån på fastighetsbeskattningen är för hög och beskattningsformen kan inte kan accepteras. I avvaktan på en grundlig reformering av fastighetsbeskattningen bör taxeringsvärdena fortsatt vara frysta. För 2001 och 2002 används de nya lägre skattesatserna, 1,0 % för egna hem och 0,5 % för flerbostadshus, men beräknat på de taxeringsvärden som gällde under 2000, för såvitt det omräknade värdet inte är lägre, då detta givetvis skall gälla. I och med detta säger vi nej till införandet av regeringens förslag till begränsningsregel, en både krånglig och byråkratisk regel som leder till såväl sambeskattning som nya marginaleffekter.

Fåmansbolagsreglerna (de s.k. 3:12-reglerna) måste förenklas. Det är otillfredsställande att frågan begravts i en utredning som knappast kan leda till någon förändring förrän år 2003, möjligen ännu senare. Vi föreslår att fåmansbolagsreglerna reformeras så att ett belopp motsvarande en medelinkomst beskattas som arbetsinkomst, resterande som kapital.

Många hävdar att beskattningen vid generationsskifte särskilt åderlåter jord- eller skogsbruk som redan kan ha små eller inga ekonomiska marginaler. I stället för att kapital dras in till staten behövs detta mycket väl på gårdarna för att trygga ett långsiktigt familj jordbruk. Folkpartiet betonar vikten av att den utredning som pågår arbetar snabbt och att regeringen så snart utredningsarbetet är avslutat återkommer till riksdagen med förslag till lagändringar som verkligen kan bidra till att underlätta generationsväxlingar i svenska familjeföretag.

Miljöpartiet anför i motion N366 yrkande 1 av Lotta Nilsson-Hedström att den fortsatta skatteväxlingen bör leda till ett heltäckande energiskattesystem som rymmer alla former av energianvändning med så långt möjligt samma skattesatser för alla kategorier av förbrukare. Anpassningen bör ske successivt på ett sådant sätt att marknadens aktörer får en rimlig omställningstid och så att den åsyftade miljöstyrningen hela tiden upprätthålls och förstärks. Målet bör vara att alla bitar fallit på plats senast 2010.

Utskottets ställningstagande

Enligt skatteutskottets mening är det, av fördelningspolitiska skäl och för att främja arbetsmarknadsdeltagande och utbildning, angeläget att på sikt eliminera de effekter som den allmänna pensionsavgiften har. Även om det rör sig om en avgift som till betydande del har sin motsvarighet i förmåner inom pensionssystemet uppfattas den av många som en skatt och bidrar till att höja den synliga marginalskatten och genomsnittsskatten. Den har härvid en fördelningsprofil som särskilt drabbar låg- och medelinkomsttagarna. Utskottet har därför ingen erinran mot regeringens planer på att ta ytterligare steg mot en fullständig kompensation för avgiften i den takt som ekonomin medger det.

Som regeringen framhåller är det av fördelningspolitiska skäl mycket angeläget att alla grupper i samhället får del av det förbättrade ekonomiska läget, och utskottet ser därför positivt på att regeringen nu avser att kompensera pensionärerna för de besparingar som gjordes under 1990-talet. Med det förslag som regeringen aviserar får så gott som alla pensionärer ca 100 kr mer i månaden. Regeringen har numera avlämnat proposition 2001/02:45 som innehåller förslaget, och utskottet kommer att behandla detta senare i höst.

Ett andra steg tas nu i den gröna skatteväxling som redovisades i budgetpropositionen för år 2001 och får på samma sätt som då finansiera en höjning av grundavdragen. En viktig utgångspunkt för strategin är målet att begränsa utsläppen av de gaser som bidrar till växthuseffekten, framför allt koldioxid. Förslaget är även i år utformat på ett sådant sätt att koldioxidskatten ges en ökad tyngd inom energibeskattningen. Genom att åtgärden på detta sätt bidrar till en effektivare energianvändning kan skatteväxlingen också underlätta en avveckling av kärnkraften.

I de budgetalternativ som redovisas av oppositionspartierna föreslås förhållandevis långtgående förändringar i den skatteskala som beslutades under skattereformen och som därefter kompletterades med ett sista steg som en

fördelningspolitisk korrigering. I samtliga alternativ ersätts regeringens förslag om en kompensation för den allmänna pensionsavgiften med långtgående skattesänkningar som medför att den skatteprofil som utvecklats på grundval av skattereformen frångås. Utskottet är inte berett att tillstyrka en sådan inriktning.

Med det anförda ställer sig utskottet bakom den av regeringen förordade inriktningen av skattepolitiken.

I det följande går utskottet närmare in på de skatteförslag som läggs fram i de olika budgetalternativen.

FYSISKA PERSONERS INKOMSTER

Inkomstskatten för år 2002

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om höjd kompensation för pensionsavgiften, höjda grundavdrag, sänkt skatt för pensionärerna och en omvandling av skattereduktionen till ett förhöjt grundavdrag fr.o.m. år 2003. Utskottet avstyrker motionsförslagen om en annan utformning av inkomstbeskattningen år 2002 och följande år.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (kd), 3 (c) och 4 (fp).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.2, yrkandena 32–34, 38–41 och 43) att inkomstreformens tredje steg genomförs år 2002. Kompensationen för pensionsavgiften höjs från 50 % till 75 % och gränsen för uttag av statlig inkomstskatt höjs. Efter dessa ändringar ligger den nedre skiktgränsen vid en taxerad inkomst på 290 100 kr och den övre vid en taxerad inkomst på 430 900 kr. Andelen personer som betalar statlig inkomstskatt beräknas år 2002 uppgå till 17 %. Regeringen föreslår också att grundavdraget höjs till 11 200 kr och att pensionärernas särskilda grundavdrag höjs på motsvarande sätt.

Regeringen tar vidare upp frågan om sänkt skatt för pensionärerna och aviserar att den särskilda skattereduktionen på 1 320 kr kommer att utvidgas till pensionärer. Avsikten är att de nya reglerna skall utformas på ett sådant sätt att också pensionärer som inte betalar preliminär skatt kan få del av en skattelättnad under år 2002.

Från och med inkomståret 2003 omfattas pensionärerna av samma skatte-regler som löntagarna, och det särskilda grundavdraget har då ersatts med garantipension. Reglerna kan då förenklas genom att den nuvarande skattereduktionen omvandlas till ett höjning av grundavdraget. Regeringen föreslår att beslutet om denna förenkling fattas redan nu.

Motioner

Moderata samlingspartiet anför att låga inkomster bör skyddas från onödigt skatteuttag så att det alltid skall löna sig att arbeta. Vid den kommunala beskattningen införs ett grundavdrag på 24 200 kr och för den som har barn att försörja tillkommer ett extra grundavdrag på 15 000 kr per barn upp till 16 års ålder. Styrkta barnomsorgskostnader blir avdragsgilla upp till 50 000 kr per barn. Av förvärvsinkomsterna undantas 13 % från beskattning genom ett särskilt förvärvsavdrag. Det övre skiktet i den statliga inkomstskatten avskaffas och gränsen för uttag av statlig inkomstskatt stiger när pensionsavgiften blir fullt avdragsgill sedan kompensationen slopats. Den särskilda skattereduktionen, skattereduktion för utländska experter och reduktion för installation av bredband kan avskaffas. Slutligen slopas bestämmelsen om att arbetsskadelivränta som är samordnad med förtidspension skall minska det särskilda grundavdraget. Yrkandena framställs i motion Sk471 yrkandena 1–10, 36 och 39 av Carl Fredrik Graf m.fl.

Kristdemokraterna föreslår att ett grundavdrag på 24 000 kr införs vid beräkningen av den kommunala inkomstskatten och att det utformas som en statlig skattereduktion för att undvika att kommunernas inkomster påverkas. Vidare införs en skattereduktion på 4 560 kr per år. Reduktionen börjar avtrappas vid en taxerad inkomst på 276 000 kr och upphör vid en taxerad inkomst på 360 000 kr. Ett generellt förvärvsavdrag vid den kommunala beskattningen införs och uppgår till 5 % år 2002. Även detta avdrag utformas som en statlig skattereduktion för att inte minska kommunernas inkomster. Avdraget stiger till 6 % år 2003 och till 7 % år 2004 och ger hushållen ett ökat ekonomiskt utrymme och minskar därigenom marginaleffekterna. Kompensationen av pensionsavgiften upphör och avgiften blir helt avdragsgill som andra förmånsgrundande avgifter. Härigenom stiger gränsen för uttaget av statlig inkomstskatt så att målet att endast 15 % av inkomsttagarna skall betala inkomstskatt uppnås. År 2003 avskaffas det andra steget i den statliga inkomstskatteskalen. Styrkta barnomsorgskostnader blir avdragsgilla upp till 50 000 kr per barn och en skattereduktion på 600 kr per barn och år upp till 15 år införs fr.o.m. år 2003. Yrkandena framställs i motionerna Fi297 yrkandena 8–11, 13, 14, 42 och 43 av Alf Svensson m.fl. och Fi273 yrkandena 2–5, 7 och 8 av Kenneth Lantz m.fl.

Centerpartiet höjer grundavdraget till 20 000 kr och avskaffar samtidigt de negativa marginaleffekter som följer av nedtrappningen i den så kallade LO-puckeln. En förvärvsrabatt på 9 600 kr införs och skall enbart ges på inkomster från förvärvsarbete eller företagande. Förvärvsrabatten fasas in med 10 % av arbetsinkomsten upp till en årlig arbetsinkomst på 96 000 kr och ligger sedan still upp till 180 000 kr. Den trappas sedan ned med 5 % av överstigande förvärvsinkomst upp till 276 000 kr. Däröver blir förvärvsrabatten 4 800 kr. En avdragsrätt för styrkta barnomsorgskostnader införs liksom en skatterabatt på 100 kr per månad och barn mot förvärvsinkomst. År 2003, när pensionärer och löntagare beskattas på samma sätt, föreslår motionärerna att grundavdraget helt ersätts med en rak skatterabatt på 10 000 kr. Effekten av

en rak skatterabatt på 10 000 kr är ungefär lika stor som effekten av ett grundavdrag på 30 000 kr. Men för en person som även betalar statlig inkomstskatt blir effekten en annan, eftersom skatterabatten inte minskar den beskattningsbara inkomsten och därmed statsskatten. Skatterabatten har därför fördelningspolitiska fördelar. Kompensationen för egenavgifterna slopas så att dessa blir avdragsgilla. Brytpunkten för uttag av statlig skatt sätts till 290 100 kr för 2002 och indexuppräknas sedan. Dessa yrkanden framställs i motion Sk489 yrkandena 2–6, 8–11 av Agne Hansson m.fl.

Folkpartiet liberalerna föreslår att marginalskatterna sänks för stora grupper genom att den marginaleffekt som uppkommer när grundavdraget avtrappas successivt tas bort. Vidare höjs brytpunkten upp till gränsen för egenavgifterna för att undvika att personer som betalar både statlig skatt och egenavgifter får marginaleffekter om ca 55 %. Den s.k. värnskatten avskaffas och detta sänker marginalskatten med 5 procentenheter i de aktuella inkomstskikten. Ett förvärsavdrag om 5 % av inkomsten införs och gör det mera lönsamt att arbeta även vid lägre inkomster. En skattereduktion införs lika för alla för att garantera att alla får del av en skattesänkning. Skattereduktionen bör till en början vara 3 000 kr per person. I likhet med regeringens förslag låter motionärerna skattereduktionen för 2002 även tillfalla de pensionärer som faktiskt inte betalar någon skatt, för att dessa skall åtnjuta samma förstärkning av den disponibla inkomsten. En avdragsrätt för styrkta barnomsorgskostnader upp till ett belopp av 50 000 kr införs och sänker kostnaden för barnomsorg med en tredjedel och gör det enligt motionärerna lättare att vitt och hederligt komplettera med andra former av barntillsyn. För att betona att barnstödet skall innebära att det tas hänsyn till den extra försörjningsbördan i beskattningen sker utökningen av barnstödet i form av en skattereduktion. Denna föreslås utgå med 1 450 kr per år och barn för 2002 för att successivt öka till 2 650 kr 2004. Motionärerna avsätter också medel för att införa en avdragsrätt för gåvor till internationell biståndverksamhet fr.o.m. år 2002. Yrkandena framställs i motion Fi285 yrkandena 2, 4, 5 och 26 av Lars Leijonborg m.fl.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är det positivt att ekonomin tillåter att inkomstbeskattningen successivt återställs till en profil som motsvarar det läge som råder när huvuddelen av de skattskyldiga endast betalar kommunal inkomstskatt och en andel kring 15 % också betalar statlig inkomstskatt. Den extra belastningen av den allmänna pensionsavgiften innebär en besvärande avvikelse från denna profil för skattskyldiga med arbetsinkomst och avvikelsen är särskilt kännbar för skattskyldiga med låga arbetsinkomster. I likhet med regeringen anser utskottet att det är angeläget att korrigera denna avvikelse, och utskottet har därför ingen invändning mot regeringens förslag i denna del.

Vidare ingår det en höjning av grundavdraget och det särskilda grundavdraget i regeringens förslag. Denna höjning möjliggörs genom att ett ytterligare steg nu tas inom ramen för den strategi för en grön skatteväxling som

redovisas av regeringen, och den finansieras genom de förslag om ändringar i beskattningen av energi som behandlas i ärendet. Utskottet kan för sin del tillstyrka att denna skatteväxling genomförs och har därför inte heller någon invändning mot regeringens förslag i denna del.

Som utskottet redan anfört är det av fördelningspolitiska skäl mycket angeläget att alla grupper i samhället får del av det förbättrade ekonomiska läget, och utskottet ser därför positivt på att regeringen nu avser att kompensera pensionärerna för de besparingar som gjordes under 1990-talet.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag. Härav följer att utskottet inte är berett att tillstyrka något av de alternativa förslagen, och utskottet avstyrker därför de aktuella motionsyrkandena.

Skattereduktion för fackföreningsavgift

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att en skattereduktion bör införas för fackföreningsavgift och avgift till arbetslöshetskassa och avstyrker motionsförslagen om en annan utformning av reglerna på detta område.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 3 (c) och 4 (fp).

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer (avsnitt 8.2.5) att en skattereduktion motsvarande 25 % av fackföreningsavgiften bör införas i syfte att likställa villkoren för medlemskap i en arbetsgivarorganisation respektive en arbetstagarorganisation och att bl.a. rättviseskäl också talar för att avgiften till arbetslöshetskassa omvandlas till en skattereduktion på 40 % av avgiftens belopp. Avsikten är att skattereduktionen skall tillämpas på avgifter som betalas under år 2002. Regeringen avser att återkomma till riksdagen under hösten 2001 med ett sådant förslag.

Motioner

Moderata samlingspartiet säger i sin inkomstberäkning nej till förslaget om skattereduktion för fackföreningsavgift och avgift till arbetslöshetskassa.

Centerpartiet avvisar i motion Sk489 yrkande 7 av Agne Hansson m.fl. det aviserade förslaget om en skattereduktion för fackföreningsavgifter. Motionärerna hänvisar till att en skattereduktion för fackföreningsavgifter inte behövs om den skattereform som de föreslår genomförs.

Folkpartiet liberalerna begär i motion Fi285 yrkande 3 av Lars Leijonborg m.fl. ett tillkännagivande om att de högre avgifter till arbetslöshetskassan som de förespråkar och som kompenseras via en skattesänkning kommer att vara avdragsgilla på sedvanligt sätt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att rättviseskäl talar för att en skatte-reduktion på 25 % för fackföreningsavgift och på 40 % för avgift till arbets-löshetskassa bör införas och börja tillämpas på avgifter som betalas under år 2002. Utskottet avstyrker följaktligen de aktuella motionsyrkandena.

Det fasta beloppet vid beskattningen av förvärsinkomster

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att det fasta beloppet på 200 kr skall anses utgöra en kommunal inkomstskatt även vid 2003 års taxering.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.2.8, yrkande 29) att det fasta belopp på 200 kr som utgår vid statliga beskattningen av förvärsinkomster skall utgöra en kommunal inkomstskatt även vid 2003 års taxering.

I propositionen anføres att den statliga skatten om 200 kr under några års tid har beslutats utgöra en kommunal inkomstskatt och att detta har motiverats med kommunernas behov av medelsförstärkning. Regeringen konstaterar att kommunerna har ett visst behov av medelsförstärkning även år 2002 och föreslår därför att den fasta skatten om 200 kr skall utgöra en kommunal-inkomstskatt också vid 2003 års inkomsttaxering. Av praktiska skäl föreslås att kommunerna skall erhålla en månatlig utbetalning på en tolfedel av det pre-liminära skattebeloppet. På detta sätt uppnås en överensstämmelse med reg-lerna om preliminära skatteutbetalningar till kommuner och landsting i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

Utskottets ställningstagande

Skatteutskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot förslaget och tillstyrker propositionen i denna del.

Pensions- och kompetenssparande

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om höjda avdrag för eget pensionssparande och om olika system för finansiering av individuell kompetensutveckling.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (kd) och 4 (fp).

Gällande bestämmelser

Som ett led i finansieringen av EU-medlemskapet begränsades det allmänna avdragsutrymmet för privata pensionsförsäkringspremier och insättningar på pensionssparkonton till ett halvt basbelopp fr.o.m. den 8 april 1995. Avdragsutrymmet för den som har pensionsrätt i anställning minskades till 5 % av inkomsten mellan tio och tjugo basbelopp (prop. 1994/95:203, bet. 1994/95:SkU28).

Riksdagen beslutade i samband med behandlingen av budgetpropositionen för år 2000 att särskilda medel skulle avsättas för att stimulera individuell kompetensutveckling. Den ekonomiska ramen för detta angavs till 1,35 miljarder kronor för år 2000 och 1,15 miljarder kronor för år 2001. Medlen skall användas för ett individuellt system för kompetenssparande. Ett förslag till hur ett sådant system skulle kunna utformas har lämnats i betänkandet Individuellt kompetenssparande IKS (SOU 2000:19) i december 2000.

Utredningens förslag bereds för närvarande i Regeringskansliet. Av budgetpropositionen framgår att regeringen under våren 2002 kommer att presentera ett förslag med ikraftträdande den 1 juli 2002.

Motioner

Moderata samlingspartiet föreslår i motion Sk471 yrkande 20 av Carl Fredrik Graf m.fl. att avdraget för pensionssparande höjs till ett basbelopp fr.o.m. år 2002.

Kristdemokraternas förslag i motion Fi297 av Alf Svensson m.fl. innebär att avdraget för pensionssparande höjs till 3/4 basbelopp fr.o.m. år 2004 (yrkande 36) och att regeringens förslag om ett system för kompetenssparande ersätts med ett konto som finansieras av arbetstagaren och arbetsgivaren gemensamt (yrkande 37).

Folkpartiet liberalerna föreslår i motion Fi285 yrkande 6 av Lars Leijonborg m.fl. att pensionssparandet utvidgas så att det kan används för att finansiera både kompetensutveckling och pension och att avdragstaket höjs till 1,5 basbelopp.

Utskottets ställningstagande

Förslagen om en höjning av avdraget för eget pensionssparande kräver finansiering och avstyrks därför av utskottet.

När det gäller enskildas möjlighet att förnya sitt kunnande har riksdagen redan avsatt medel för en stimulans för individuell kompetensutveckling i arbetslivet, och det pågår ett arbete som syftar till att klargöra hur stimulansen bör vara utformad. Ett principförslag har avlämnats i maj 2000 (SOU 2000:51) och innebär att alla löntagare och företagare skall ha möjlighet att spara på ett eget kompetenskonto för sin framtida kompetensutveckling med en statlig skattesubvention i form av uppskjuten beskattning. Arbetsgivare som vill medverka skall ha möjlighet att avsätta medel till individens konto. Individen bestämmer dock själv till vilken typ av utbildning medlen skall användas. När pengarna tas ut från kontot beskattas de som inkomst och därutöver utfaller en extra skattesubvention i form av en kompetenspremie.

Av budgetpropositionen framgår att regeringen under våren 2002 avser att presentera ett förslag med ikraftträdande den 1 juli 2002. Enligt utskottets mening bör det aviserade förslaget avvaktas.

Med det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Förmånsbeskattning av miljövänliga bilar

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att den nuvarande jämningsregeln för miljövänliga bilar bör göras förmånligare så att justering kan göras ner till 60 % av förmånsvärdet för en jämförbar konventionell bil.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer (avsnitt 8.2.7) att den nuvarande jämningsregeln för miljövänliga bilar bör göras förmånligare så att justering kan göras ner till 60 % av förmånsvärdet för en jämförbar konventionell bil. De nya reglerna avses träda i kraft år 2002.

I propositionen anfördes att särskilda regler om justering av bilförmån för miljöbil infördes vid 2000 års taxering för att underlätta introduktionen av miljöbilar på bilmarknaden och på så sätt skapa bättre förutsättningar för att beståndet av förmånsbilar blir miljövänligare. Reglerna gäller bilar som är utrustade med teknik för drift med miljövänligare drivmedel än bensin och dieselolja eller med elektricitet och som har ett nybilspris som är högre än nybilspriset för närmast jämförbara bil utan sådan teknik. Förmånsvärdet jämkas i sådana fall nedåt till en nivå som motsvarar förmånsvärdet för en jämförbara konventionell bil. Enligt regeringens uppfattning finns det skäl att ändra justeringsreglerna. Många av miljöbilarna har en begränsad räckvidd och vad gäller gasbilarna tar gastanken upp en stor del av bilens lastutrymme. Vidare är tillgången på tankställen för alternativa drivmedel begränsad. Värdet av förmånen kan av dessa skäl anses vara mer begränsat jämfört med en förmånsbil som drivs med konventionella drivmedel, vilket enligt regeringens mening bör komma till tydligare uttryck i värderingsreglerna så att

förmånen bättre motsvarar det faktiska värdet. En förändring av justeringsregeln kan också förbättra förutsättningarna för en ökning av beståndet av miljövänligare bilar. En nedsättning bör lämpligen kunna göras med 40 % för bilar med miljömässigt klara fördelar. Ett förslag i denna fråga kräver dock noggranna överväganden och regeringen har därför för avsikt att återkomma med ett förslag under hösten 2001. Ändringen avses träda i kraft år 2002.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att den nuvarande jämkningsregeln för miljövänliga bilar bör göras förmånligare så att justering kan göras ner till 60 % av förmånsvärdet för en jämförbar konventionell bil.

Reseavdrag

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om höjda reseavdrag, sänkt gräns för avdragsgilla resekostnader och om att resor till dagis skall ingå.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (kd), 3 (c) och 4 (fp).

Gällande bestämmelser

Riksdagen höjde det avdragsgilla beloppet för kostnad för resor med egen bil mellan bostad och arbetsplats och i tjänsten från 13 kr till 15 kr fr.o.m. inkomståret 1998. Samtidigt höjdes gränsen för avdragsgilla kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen från 6 000 kr till 7 000 kr per år (prop. 1997/98:1, bet. 1997/98:FiU1).

Det avdragsgilla beloppet för kostnader för resor med egen bil mellan bostad och arbetsplats och för resor i tjänsten och näringsverksamhet höjdes från 15 till 16 kr per mil år 2001. Avdraget för resor med förmånsbilar är härefter 9 kr (6 kr för dieseldrivna förmånsbilar) (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:FiU1).

Motioner

Moderata samlingspartiet föreslår i motion Sk471 av Carl Fredrik Graf m.fl. att reseavdraget höjs till 20 kr milen (yrkande 11) och att avdraget för resor med förmånsbil höjs till 10 kr per mil (7 kr för dieseldrivna bilar) (yrkande 12).

Kristdemokraterna föreslår i motionerna Fi297 yrkande 12 av Alf Svensson m.fl. (kd) och Fi273 yrkande 6 av Kenneth Lantz m.fl. att gränsen för reseavdrag sänks till 5 000 kr.

Centerpartiet föreslår i motion Sk489 av Agne Hansson m.fl. att reseavdraget höjs till 20 kr per mil (yrkande 14). Vidare föreslår dessa motionärer att resor till barnomsorg får inkluderas (yrkande 12).

Folkpartiet liberalerna föreslår i motion Fi285 yrkande 11 av Lars Leijonborg m.fl. att resor till barnomsorg inkluderas.

Utskottets ställningstagande

Reseavdraget fastställdes så sent som 1998 till 15 kr per mil och avsikten var då att tillskapa en viss marginal för att beloppet skulle kunna kvarstå under ett antal år. Härefter har avdragsbeloppet höjts med en krona till 16 kr per mil under innevarande år. Syftet med denna höjning har varit att stimulera rörligheten på arbetsmarknaden. Enligt utskottets mening finns det inte nu någon anledning att genomföra ytterligare justeringar av dessa belopp.

När det gäller förslagen om en sänkning av gränsen för reseavdraget är detta enligt utskottets mening mindre lämpligt. Avdragsgränsen har en praktisk betydelse genom att den bidrar till att förenkla taxeringsarbetet. Utskottet anser inte att det finns skäl att nu sänka denna gräns.

När det gäller förslagen om en möjlighet att räkna in den extra tiden för att lämna barn på dagis finns det enligt utskottets mening skäl att hålla gränsdragningen kring dagens avdragsrätt för resor till och från arbetet så enkel och lättillämpad som möjligt. Att låta skattemyndigheterna beakta resan för inlämning och hämtning av barn på dagis när tidsvinsten beräknas skulle komplicera de bedömningar som måste göras i dessa fall. Härtill kommer att fördelningspolitiska invändningar kan riktas mot åtgärder som innebär att endast vissa barnfamiljer erbjuds en avdragsrätt för en del av sina levnads-kostnader. Om syftet är att förbättra barnfamiljernas ekonomiska situation bör andra lösningar användas, t.ex. förbättringar av de olika stöd som i dag går direkt till barnfamiljerna.

Med det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Yrkesfiske

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om ett tillkännagivande till regeringen om att yrkesfiskaravdrag m.m. bör införas.

Jämför avvikande meningarna 2 (kd) och 3 (c).

Bakgrund

Riksdagen har tidigare beslutat ett tillkännagivande om att regeringen efter en beredning av frågan om yrkesfiskarnas konkurrenssituation i förhållande till grannländerna skall återkomma till riksdagen med förslag som tillgodoser de krav på konkurrensneutralitet i förhållande till grannländerna som väckts i flera motioner (bet. 1996/97:SkU13).

Utredningen (Jo 1998:05) om konkurrenssituationen för det svenska yrkesfisket lade i januari 1999 fram betänkandet Yrkesfiskets konkurrenssituation (SOU 1999:3). Utredningen föreslår att det nu gällande avdraget för ökade

levnadskostnader vid fiske ersätts av ett nytt avdrag benämnt yrkesfiskaravdrag. Vidare lägger utredningen fram förslag om metoder för att möjliggöra resultatutjämning vid fartygsbyte.

Regeringen har under sommaren anmält ett yrkesfiskaravdrag till kommissionen för prövning enligt statsstödsreglerna (Jo2001/2645). Enligt anmälan skall yrkesfiskaravdraget utbetalas till fiskare med yrkesfiskarlicens och uppgå till 40 000 kr per år, dock högst 20 % av inkomsten. Den planerade stödåtgärden motiveras bl.a. med att de danska yrkesfiskarna har ett motsvarande stöd som godkänts av kommissionen.

Motioner

Kristdemokraterna anför i motion Fi297 yrkande 27 av Alf Svensson m.fl. att det svenska fisket verkar på en internationell marknad, där fiskefartygen lägger till och säljer fisk i ett flertal länder med påföljd att konkurrensen blir hård. Det svenska fisket måste därför ha likvärdiga skattevillkor med sina konkurrentländer. Motionärerna begär ett tillkännagivande om att ett yrkesfiskaravdrag bör införas och avsätter medel för detta avdrag och ett särskilt fiskekonto under år 2002.

Centerpartiet anför i motion MJ220 yrkande 12 av Åke Sandström att det finns ett särskilt yrkesfiskaravdrag i Danmark och Norge och att avdraget innebär att man kan få göra ett skatteavdrag för de dagar man varit till sjöss och fiskat. Ett motsvarande yrkesfiskaravdrag bör enligt motionärerna omgående införas i Sverige så att de skickliga svenska yrkesfiskarna får möjligheter att konkurrera på lika villkor. Avdraget bör gälla fr.o.m. den 1 januari 2002.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av vad som anförts bereds frågan om införande av ett särskilt yrkesfiskaravdrag och de övriga förslag som lagts fram i betänkandet Yrkesfiskets konkurrenssituation (SOU 1999:3) nu av regeringen. Under sommaren 2001 har planerna på införande av ett yrkesfiskaravdrag anmälts till kommissionen för prövning enligt statsstödsreglerna. Enligt utskottets mening bör regeringens fortsatta beredning av förslagen nu avvaktas. Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Personaloptioner

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om en översyn av beskattningen av personaloptioner.

Jämför avvikande meningarna 1 (m) och 4 (fp).

Gällande bestämmelser m.m.

En personaloption är en rättighet som ges ut enbart till anställda inom ett företag eller en företagsgrupp. Den innebär att den anställda under vissa förutsättningar i framtiden har rätt att förvärva aktier till ett i förväg bestämt pris. Optionsvillkoren är enhetliga för samtliga anställda som får del av förmånen och är ofta bestämda i en optionsplan.

Av 10 kap. 11 § inkomstskattelagen framgår dels att en skattskyldig som på grund av sin tjänst förvärvar värdepapper på förmånliga villkor skall ta upp förmånen som intäkt det beskattningsår då förvärvet sker, dels att en skattskyldig som på grund av sin tjänst förvärvar en rätt att i framtiden förvärva värdepapper till ett i förväg bestämt pris eller i övrigt på förmånliga villkor skall ta upp förmånen som intäkt det beskattningsår då rätten utnyttjas eller överlåts. Särskilda regler gäller vid in- och utflyttning. Syftet med dessa regler är att beskattningen endast skall träffa optionsrätt som är intjänad i Sverige.

Motioner

Moderata samlingspartiet avsätter i sin inkomstberäkning medel för en lättnad i beskattningen av personaloptioner.

Folkpartiet liberalerna anför i motion Fi285 yrkande 8 av Lars Leijonborg m.fl. att beskattningen av personaloptioner skyndsamt bör ses över både för dem som är långsiktigt verksamma i Sverige och dem som vistas här tillfälligt. Vid översynen bör konkurrensen från länder med förmånligare beskattningsregler tas som en utgångspunkt. Målet bör vara att den särskilda löneskatten slopas på dessa förmåner.

Utskottets ställningstagande

Optionsprogrammen innebär ett visst mått av risktagande från såväl arbetstagarens som arbetsgivarens sida. I och med att parterna – genom avtalets konstruktion – har valt att skjuta upp beskattningen till en framtida tidpunkt är det svårt att förutse storleken på de skatte- respektive avgiftsinbetalningar som krävs när beskattningen väl utlöses. Om värdet är noll har den anställda gått miste om sin löneförmån. Är värdet stort kan skyldigheten att erlägga arbetsgivaravgifter bli betungande för arbetsgivaren. Enligt utskottets mening finns det inte något bärande skäl att beskatta lön i form av optioner efter förmånligare regler än de som gäller för andra löneförmåner. Det är bara inom vissa delar av arbetsmarknaden som den här typen av löneförmåner kan erhållas,

och det skulle enligt utskottets mening skapa en i det närmaste ohållbar situation om vissa grupper på detta sätt fick en förmånligare beskattning än andra grupper. Med det anförda avstyrker utskottet det aktuella motionsyrkandet.

Hushållstjänster

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om en skattereduktion för hushållstjänster.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (kd), 3 (c) och 4 (fp).

Gällande bestämmelser

Frågor om särskilda skatteregler för tjänstesektorn har behandlats i Tjänstutredningens betänkande Uppskattad sysselsättning (SOU 1994:43) och i Tjänstebeskattningsutredningens betänkande Skatter, tjänster och sysselsättning (SOU 1997:17).

Motioner

Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna föreslår i sina partimotioner att en skattereduktion för hushållstjänster införs i enlighet med ett av partierna framställt gemensamt förslag. Förslaget innebär att en skattereduktion på 50 % införs för privatpersoners betalning av arbetskostnaden inklusive moms för hushållstjänster som utförs i det egna hemmet, upp till 25 000 kr per år. Motionärerna anför att förslaget innebär att det vita priset halveras direkt vid köpet jämfört med dagens regler. Yrkandena framställs i motion Sk471 yrkande 31 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m), Fi297 yrkande 31 av Alf Svensson m.fl. (kd), Sk489 yrkande 13 av Agne Hansson m.fl. (c) och Fi285 yrkande 10 av Lars Leijonborg m.fl. (fp).

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening skulle införandet av en särskild stimulans för tjänstesektorn i den form motionärerna föreslår innebära ett avsteg från de principer om en likformig och neutral beskattning som ligger till grund för skattereformen och som enligt utskottets mening bör gälla. Det är också kostsamt att genom stimulanser försöka skapa en tjänsteproduktion som kan konkurrera med hushållens egen tjänsteproduktion. Risken är att effekterna på sysselsättningen blir mycket små eller inga alls samtidigt som kostnaderna blir stora. De erfarenheter som man har gjort i Danmark talar för en sådan utgång. Vidare skulle en stimulans av denna typ leda till gränsdragningsproblem och ge upphov till svårkontrollerade gråzoner. Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Royalty

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om skattelättnader för royalty.
Jämför avvikande meningarna 1 (m) och 2 (kd).

Gällande bestämmelser

Royalty skall enligt huvudregeln beskattas i inkomstslaget näringsverksamhet. Om royalty grundar sig på anställning eller på uppdrag eller tillfällig verksamhet som inte ingår i en näringsverksamhet skall den dock tas upp i inkomstslaget tjänst.

Motioner

Moderata samlingspartiet anför i motion Sk471 yrkande 29 av Carl Fredrik Graf m.fl. att den nuvarande beskattningen av royalty från uppfinningar och patent i inkomstlagen näringsverksamhet och tjänst driver uppfinningsrika innovatörer i landsflykt i stället för att slå vakt om deras kompetens för att utveckla nya idéer i Sverige. Motionärerna hemställer att riksdagen fattar beslut om att royalty skall beskattas som inkomst av kapital fr.o.m. år 2002.

Kristdemokraterna anför i motion Fi297 yrkande 28 av Alf Svensson m.fl. att Sverige har en onormalt stor export av patent och uppfinningar som i stället exploateras i andra länder, och de hemställer att riksdagen beslutar att royalty skall beskattas som inkomst av kapital med en inledande tvåårig skattebefrielse.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening bör det undvikas att införa särskilda skattestimulanser för viss typ av verksamhet. Förslag om skattefrihet under begränsad tid för royaltyinkomster har tidigare föreslagits av Innovationsutredningen (SOU 1993:84), men har inte ansetts vara aktuella att genomföra. Motionsförslag om skattelättnader för royalty och patenterade uppfinningar har vid upprepade tillfällen avslagits av riksdagen och senast under våren 2001 i betänkande SkU19 Motioner om företags- och kapitalbeskattning. Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Beskattningen av sjömän i det nordiska skatteavtalet

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en förlängning av den tillfälliga skattefriheten för svenska sjömän vid arbete i viss internationell trafik till 2003 års taxering.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.2.9, yrkande 36) att den tillfälliga skattefriheten för sjömän som arbetar på skepp från andra nordiska länder i internationell trafik förlängs med ett år.

I propositionen anføres att anställda ombord på fartyg som är registrerade i Danskt Internationalt Skibsregister (DIS) i dag är undantagna från dansk sjömansskatt och får en nettolön som är ca 30 % lägre än motsvarande bruttolön. De sjömän med hemvist i Sverige som arbetar på danska färjor med anställning hos dansk arbetsgivare kan dock enligt avtalet beskattas i Sverige för inkomsten. Med hänsyn till den svåra situation dessa sjömän oförskyllt har hamnat i har de undantagits från svensk skatt vid 2002 års taxering (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:FiU1). Frågan diskuteras för närvarande i den nordiska kretsen. Dessa diskussioner kommer enligt vad som anføres i budgetpropositionen att fortsätta. I avvaktan på en gemensam lösning föreslår regeringen att skattefriheten för dessa ombordanställda skall gälla även vid 2003 års taxering.

Utskottets ställningstagande

Skatteutskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot detta förslag och tillstyrker propositionen i denna del.

JURIDISKA PERSONERS INKOMSTER

Beskattning av investmentföretag och värdepappersfonder

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att schablonintäkten för investmentföretag skall sänkas till 1,5 % och att avdrag för utdelning i fortsättningen skall tillåtas ge upphov till underskott i investmentföretag och värdepappersfonder.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.5.1, yrkande 43) att schablonintäkten för investmentföretag sänks till samma nivå som för värdepappersfonder, dvs. 1,5 %, och att spärren mot underskott vid avdrag för utdelning tas bort för investmentföretag och värdepappersfonder. Ändringarna tillämpas första gången vid 2003 års taxering.

I propositionen anføres att värdepappersfonder beskattas enligt regler som liknar dem som gäller för investmentföretag men att investmentbolagen har en schablonintäkt på 2 % i stället för 1,5 %. Den högre schablonintäkten för investmentbolag har enligt vad som anføres motiverats med att investmentbolag, till skillnad från värdepappersfonderna, kan ta upp lån och att räntekostnaderna reducerar schablonintäkten. Regeringen anför att en närmare prövning av detta motiv visar att det inte är hållbart eftersom det inte beaktar det förhållandet att den slutlige ägaren, i frånvaro av avdragsrätt för räntor hos mellanhanden, har möjlighet att uppnå samma resultat genom egen upplåning. Nivån på schablonintäkten för investmentföretag bör således enligt regeringens mening sänkas till den nivå som gäller för värdepappersfonder, dvs. 1,5 %.

Vidare anføres att gällande regler för investmentföretag och värdepappersfonder innebär att avdraget för utdelning inte får föranleda underskott. Eftersom begränsningen kan försvåra för dessa att upprätthålla en jämn utdelningspolitik och då regeln närmast har karaktär av en ordningsföreskrift bör den enligt regeringens mening slopas.

Utskottets ställningstagande

Skatteutskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot regeringens förslag och tillstyrker propositionen i denna del.

Utdelningar och kapitalvinster på företagsägda andelar

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot regeringens bedömning att beskattningen av kapitalvinster på näringsbetingade andelar bör avskaffas.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer (avsnitt 8.5.2) att det är angeläget att beskattningen av kapitalvinster på näringsbetingade andelar avskaffas.

I propositionen anføres att den nuvarande beskattning av företagens kapitalvinster på andelar i dotter- och intresseföretag medför att företagens vinster beskattas både i dotterföretaget och i moderföretaget och att detta inte är önskvärt eftersom en vinst endast bör beskattas en gång i företagssektorn. Härtill kommer att dagens system många gånger kan kringgå. Frågan har utretts av 1998 års företagsskatteutredningar och de föreslår i betänkandet Utdelningar och kapitalvinster på företagsägda andelar (SOU 2001:11) att kapitalvinster på näringsbetingade andelar skall vara skattefria. I konsekvens härmed föreslås i betänkandet även att kapitalförluster vid försäljningar av näringsbetingade andelar inte längre skall vara avdragsgilla. Eftersom en sådan förändring av skattebestämmelserna kan ge upphov till oönskade skatteplaneringsåtgärder föreslås även nya och utvidgade regler för beskattning av s.k. CFC-bolag (controlled foreign company). Regeringen anför att det pågår ett intensivt arbete med dessa frågor inom Regeringskansliet men att frågornas omfattning och komplexitet innebär att ett lagförslag till riksdagen kan lämnas tidigast under våren 2002.

Utskottets ställningstagande

Skatteutskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot regeringens bedömning.

Företagsbeskattning, ägarbeskattning

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om slopad skatt på aktieutdelning, slopat noteringsvillkor i lex Asea-reglerna, införande av ett permanent riskkapitalavdrag, ändrade betalningsregler för F-skatt, m.m.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (kd) och 4 (fp).

Gällande regler m.m.

Frågan om s.k. enkelbeskattning och dess inverkan på företagsinvesteringarna har utretts av 1992 års företagsskatteutredning. Utredningen avvisade i betänkandet En lättnad i dubbelbeskattningen av mindre företags inkomster (SOU 1996:119) ett generellt slopande av dubbelbeskattningen som ett medel att förbättra villkoren för företagande.

Genom lagstiftning under hösten 1996 (prop. 1996/97:45, bet. 1996/97:SkU13), som har kompletterats under våren 1997 (prop. 1996/97:150, bet. 1996/97:FiU20), har riksdagen genomfört lättnader i beskattningen av utdelning och kapitalvinst på aktier i onoterade företag fr.o.m. 1998 års taxering. Lättnaderna ersatte det riskkapitalavdrag som införts tidigare.

En möjlighet för publika aktiebolag att återköpa egna aktier har införts i den associationsrättsliga regleringen fr.o.m. den 10 mars 2000 (prop. 1999/2000:34, bet. 1999/2000:LU9). Skattereglerna har anpassats till denna nya möjlighet (prop. 1999/2000:38, bet. 1999/2000:SkU12).

För att underlätta för koncerner att omstrukturera har svenska aktiebolag sedan 1991 års taxering en möjlighet att skjuta upp beskattningen när verksamheten delas upp genom att samtliga aktier i ett eller flera dotterföretag delas ut till ägarna (lex Asea). En förutsättning är bl.a. att andelarna i moderföretaget är noterade.

Motioner

Moderata samlingspartiet föreslår i motion Sk471 av Carl Fredrik Graf m.fl. att skatten på aktieutdelning slopas fr.o.m. 2002 års vinster (yrkande 28) och att noteringsvillkoret i de s.k. lex Asea-reglerna om uppskov med skatten på vissa aktieutdelningar slopas (yrkande 32).

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi297 av Alf Svensson m.fl. (kd) att en skattereduktion (riskkapitalavdrag) införs för den som direkt eller indirekt via ett företag eller en fond köper nyemitterade aktier i onoterade bolag upp till 100 000 kr. Riskkapitalavdraget skall vara permanent och införs år 2002 (yrkande 19). Även dessa motionärer föreslår att beskattningen av utdelning på aktier slopas (yrkande 32). Samtidigt slopas de större aktiebolagens möjlighet till återköp av egna aktier (yrkande 29). Bolagsskatten höjs till 30 % för att delvis finansiera slopad förmögenhetsskatt och slopad skatt på aktieutdel-

ningar (yrkande 30). För att stimulera nybyggnation bör direktavskrivning med 50 % tillåtas för hyresrätter i områden med bostadsbrist (yrkande 46).

Folkpartiet liberalerna föreslår i motion Fi285 av Lars Leijonborg m.fl. att skatten på aktieutdelningar slopas (yrkande 12), att företagare får en möjlighet att betala in preliminär F-skatt i förhållande till faktiskt intjänad inkomst fr.o.m. år 2002 (yrkande 22) och att inbetalningsdagen skall avgöra om betalning av preliminärskatt har gjorts i rätt tid fr.o.m. år 2002 (yrkande 23).

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening visar de utredningar som gjorts på området att en slopad skatt på aktieutdelningar inte är ett verksamt medel för att förbättra de större företagens villkor. Tillgången till en internationell kapitalmarknad gör att beskattningen av sparande endast i begränsad omfattning inverkar på företagens investeringsbenägenhet.

För små och medelstora företag som inte i alla avseenden har tillgång till den internationella kapitalmarknaden kan emellertid inte bortses från att den personliga kapitalbeskattningen inverkar på avkastningskravet och därmed i viss mån fungerar som en skatt på företagens investeringar. I skattelagstiftningen har detta förhållande beaktats genom de särskilda lättnader som sedan 1997 gäller vid beskattningen av utdelningar och kapitalvinster på onoterade aktier. Dessa skattelättnader ersatte ett tidigare riskkapitalavdrag.

Utskottet anser att en generell sänkning av skatten på ägarnas sparande i aktier inte är en effektiv metod för att förbättra villkoren för företagandet och avstyrker därför motionsyrkandena om slopad skatt på aktieutdelning och även förslaget om införande av ett riskkapitalavdrag.

Möjligheten för publika aktiebolag att återköpa egna aktier är enligt utskottets mening en anpassning till vad som gäller i flertalet europeiska länder och syftar till att skapa nya möjligheter för aktiebolag att föra tillbaka överskottsmedel till aktieägarna. Målet är ett effektivare utnyttjande av bolagens och näringslivets resurser, och åtgärden innebär en betydande lättnad i kapitalbeskattningen för de berörda bolagen. Frågan om en motsvarande möjlighet för privata bolag ingår i den pågående översynen av 3:12-systemet. Utskottet är inte berett att tillstyrka att denna möjlighet nu avskaffas och avstyrker därför det aktuella motionsyrkandet.

Lex Asea-reglerna gör det möjligt för en koncern att omstrukturera genom att dela ut ett dotterbolag eller en dotterkoncern till ägarna. Under vissa villkor medges ägarna uppskov med beskattningen av en sådan utdelning, och skatt tas ut först när ägaren i sin tur avyttrar aktierna. Reglerna har senast omarbetats i anslutning till att en generell skatterättslig reglering av fusioner och fissioner infördes (prop. 1998/99:15, bet. 1998/99:SkU5). Härvid infördes bl.a. lättnader i det s.k. noteringsvillkoret. Lättnaden innebar att kravet på notering på A-listan ersattes med ett krav på marknadsnotering. Ett motionsyrkande om att noteringskravet skulle släppas helt avslogs av utskottet med hänvisning till att noteringen behövs när anskaffningsvärdet på aktierna i det utdelande bolaget skall fastställas och att avsaknaden av ett marknadsvärde

antagligen skulle leda till praktiska problem med tillämpningen av dessa regler. Utskottet har inte ändrat uppfattning i denna fråga och avstyrker därför motionsyrkandet om ett slopande av noteringsvillkoret.

Värdeminskningsavdrag för byggnad medges enligt avskrivningsplan och beräknas med hänsyn till den tid byggnaden anses kunna utnyttjas. Av RSV:s rekommendationer framgår att hyresfastigheter normalt kan skrivas av med 2 % per år. En engångsnedskrivning för just hyresfastigheter i vissa områden skulle enligt utskottets mening innebära ett avsteg från de principer om konkurrensneutralitet vid beskattningen som ligger bakom skattereformen och framstår som svårhanterlig inom ramen för skattesystemet. Behovet av stimulans för bostadsbyggandet bör enligt utskottets mening i första hand tillgodoses utanför skattesystemet, och regeringen har också i år infört ett tillfälligt investeringsbidrag i syfte att främja nyproduktionen av hyreslägenheter, särskilt i tillväxtregioner. Investeringsbidraget förväntas bidra till en ökad produktion av hyresbostäder tillgängliga för bredare inkomstgrupper. Utskottet avstyrker med det anförda det aktuella motionsförslaget.

När det gäller ansvaret för att inbetalningar till skattekontot kommer i tid anser utskottet att det är en fördel att ha en ordning som stämmer överens med civilrättsliga principer om hur betalning och redovisning görs i andra sammanhang. Utskottet är inte berett att tillstyrka en återgång till de äldre principerna för dessa skattebetalningar och avstyrker motionsyrkandet.

Slutligen har utskottet när det gäller förslaget om inbetalning av F-skatt i förhållande till faktiskt intjänad inkomst uppfattningen att schablonberäkningen vid debitering av F-skatt är en förenklande och arbetsbesparande metod. Utskottet avstyrker förslaget.

Med det anförda och då utskottet inte är berett att tillstyrka att bolags-skatten höjs till 30 % avstyrker utskottet de aktuella motionsyrkandena.

De särskilda reglerna för fåmansaktiebolag

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om ändrade klyvningsregler för fåmansföretagen, om slopad arvsskatt på arbetande kapital och om särskilda regler när likviden för ett fåmansföretag utgörs av aktier som inte får säljas under viss tid.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (kd) och 4 (fp).

Gällande regler m.m.

I 57 kap. inkomstskattelagen (1999:1229) finns särskilda regler om fördelning mellan tjänst och kapital av utdelningar från och kapitalvinst vid försäljning av aktier i fåmansföretag. Dessa regler omfattar bl.a. delägare som är verk-samma i fåmansföretaget i betydande omfattning och som därmed anses inneha s.k. kvalificerade andelar. Reglerna skall garantera att inkomster som härrör från delägarnas arbetsinsatser i bolaget beskattas på samma nivå som

förvärvsinkomster och inte enligt den proportionella skattesats om 30 % som gäller för utdelningar och kapitalvinster. Fåmansföretagsreglerna fanns tidigare i den numera upphävda 3 § 12–12 e mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, och i dagligt tal kallas de fortfarande 3:12-reglerna.

Motioner

Moderata samlingspartiet tar i motion Sk491 yrkande 13 av Carl Fredrik Graf m.fl. upp den situation som uppkommer när ett fåmansbolag säljs mot en likvid i aktier som inte får lösas in direkt. Om uppskov begärs med beskattningen av vinsten och de mottagna aktierna sedan sjunker i värde ger detta en förlust som kan dras av i inkomstslaget kapital. Skatteeffekten av detta avdrag är dock lägre än den beskattning som träffar den tjänstebeskattade delen av vinsten. Resultatet är att skatt till någon del måste betalas för den tjänstebeskattade vinsten även om de mottagna aktierna helt förlorat sitt värde. I avvaktan på att detta problem löses föreslår motionärerna att vinsten i dess helhet får beskattas i inkomstslaget kapital i dessa fall. Reglerna bör tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2001.

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi297 av Alf Svensson m.fl. att de nuvarande 3:12-reglerna ersätts med enklare regler så att kapitalbeskattning kan tillämpas på utdelning utöver ett belopp som kan betraktas som marknadsmässig lön (yrkande 45). De föreslår också att arvsskatten på bundet kapital slopas vid generationsskiften (yrkande 38).

Folkpartiet liberalerna föreslår i motion Fi285 yrkande 18 av Lars Leijonborg m.fl. att 3:12-reglerna ändras så att fåmansbolagsägare tjänstebeskattas upp till ett belopp som motsvarar medelinkomsten och i övrigt under kapital.

Utskottets ställningstagande

Regeringen tillsatte 1999 den s.k. 3:12-utredningen. Den har två huvuduppgifter dels en översyn av de särskilda reglerna för aktiva ägare i fåmansaktiebolag (bl.a. analyser av alternativa underlag för inkomstklyvning), dels en översyn av arvs- och gåvoskattereglerna vid generationsskiften av företagsförmögenhet. Enligt direktiven skulle utredningen vara klar den 31 oktober 2001. Utredningsarbetet har dock fördröjts bl.a. genom byte av särskild utredare, vilken begärt förlängd utredningstid till den 31 maj 2002, och det framgår av budgetpropositionen att regeringen avser att besluta om en sådan förlängning.

I budgetpropositionen anförts att de stora problemen i generationsskiftesfrågorna gäller den bristande samordningen mellan arvs- och gåvobeskattning, förmögenhetsbeskattning och inkomstbeskattningen. Utredningens arbete är dock förhållandevis långt framskridet, och regeringen ämnar återkomma med förslag till lösningar på dessa problem när utredningen slutfört sitt arbete.

För de grundläggande 3:12-frågorna kvarstår enligt vad regeringen anför ett betydande arbete för utredningen. Detta gäller prövning och eventuell

konstruktion av alternativa underlag för inkomstklyvning (enkelbeskattat eget kapital och schablonlönemodell), liksom bedömning av klyvningsräntans höjd och av reglerna för den skattemässiga behandlingen av förluster (inklusive samspelet mellan de grundläggande 3:12-reglerna och reglerna om uppskov vid andelsbyten). Även i denna del avser regeringen att komma med förslag till förändringar efter det att utredningen utfört sitt arbete och regeringen prövat dess förslag.

Enligt utskottets mening finns det inte någon anledning för riksdagen att föregripa 3:12-utredningens arbete genom att nu fatta beslut om principerna för delningen av kapitalinkomster från fåmansbolag eller om särskilda undantag från arvsbeskattningen vid generationsskiftet.

Även den komplicerade frågan om samspelet mellan 3:12-reglerna och uppskavsreglerna vid förluster ingår i 3:12-utredningens uppdrag, och utskottet anser att resultatet av utredningens arbete bör avvaktas även i denna del. De eventuella justeringar som kan behövas för dessa situationer kan enligt utskottets mening inte motivera att dessa fall får en ren kapitalbeskattning i avvaktan på att utredningens arbete slutförs.

Med det anförda avstyrker utskottet de aktuella motionsyrkandena.

SOCIAL- OCH ARBETSGIVARAVGIFTER

Löneskatt på vinstandelar

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om slopad särskild löneskatt på vinstandelar.

Jämför avvikande meningarna 3 (c) och 4 (fp).

Gällande regler m.m.

Sedan den 1 januari 1997 tas särskild löneskatt ut på bidrag som en arbetsgivare lämnar till en vinstandelsstiftelse (prop. 1996/97:21, bet. 1996/97:FiU1). I propositionen framhölls att en av grundtankarna bakom skattereformen är att alla typer av förvärvsinkomster skall behandlas likformigt.

Vad beträffar utbetalning från en vinstandelsstiftelse finns sedan den 1 januari 1993 en möjlighet till befrielse från socialavgifter (i vissa fall särskild löneskatt). Villkoren är att de bidrag som arbetsgivaren lämnat skall ha varit avsedda att vara bundna under minst tre kalenderår, tillkomma en betydande del av de anställda och lämnas till dem på likartade villkor. Om dessa villkor inte är uppfyllda eller om ersättning lämnas till bl.a. delägare eller företagsledare i ett fåmansbolag gäller i princip inte sådan avgiftsfrihet.

Motioner

Centerpartiet har i annat sammanhang framställt ett yrkande som syftar till lättnader i beskattningen av vinstandelssystem.

Folkpartiet liberalerna anför i motion Fi285 yrkande 7 av Lars Leijonborg m.fl. att vinstandelsstiftelser inom företag har goda förutsättningar att bidra till ökat engagemang och ökad delaktighet för de anställda och att den särskilda löneskatten på avsättning till vinstandelsstiftelser bör slopas för att stimulera till en utvidgad användning av sådana system.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är uttaget av särskild löneskatt på avsättningar till vinstandelsstiftelser en följd av principerna om likformig beskattning. Utskottet har vid ett antal tillfällen avstyrkt yrkanden om ett slopande av löneskatten på dessa avsättningar. Det finns skäl att framhålla att en särskild stimulans för vinstandelsstiftelserna har införts genom att utbetalningarna under vissa villkor är undantagna från socialavgift. Utskottet avstyrker motionsyrkandet.

SKATT PÅ EGENDOM

Fastighetsbeskattning

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en sänkning av fastighetsskatten på småhus och hyreshus (bostadsdelen) och delar regeringens bedömning att omräkningsförfarandet bör ersättas med en förenklad taxering mitt emellan de allmänna fastighetstaxeringarna och regeringens bedömning att en dämpningsregel bör införas.

Utskottet avstyrker motionsförslagen om frysta taxeringsvärden, sänkt eller slopad fastighetsskatt, reducerat underlag för fastighetsskatten, m.m.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (kd), 3 (c) och 4 (fp).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.3.1, yrkande 30) att fastighetsskatten för småhus sänks från 1,2 till 1,0 % och att fastighetsskatten för hyreshus (bostadsdelen) sänks från 0,7 till 0,5 %. Sänkningen skall gälla retroaktivt fr.o.m. den 1 januari 2001.

Regeringen bedömer (avsnitten 8.3.2 och 8.3.3) att omräkningsförfarandet bör avskaffas och ersättas av regler om en förenklad fastighetstaxering mellan de allmänna fastighetstaxeringarna så att omtaxering sker vart tredje år. En dämpningsmekanism bör införas som innebär att en höjning av taxeringsvärdet vid en allmän taxering eller en förenklad omtaxering fördelas på taxeringsåret och de båda följande åren.

I propositionen anføres att återgången till omräknade taxeringsvärden den 1 januari 2001 kombinerats med olika åtgärder för att begränsa genomslaget av de kraftiga förändringar av taxeringsvärdena som var att vänta. Fastighetskatteuttaget begränsades genom en sänkning av fastighetsskatten för småhus från 1,5 till 1,2 % och genom en sänkning av fastighetsskatten för hyreshus från 1,5 till 0,7 %. Vidare inleddes ett arbete med en begränsningsregel som skall gälla retroaktivt fr.o.m. den 1 januari 2001. Begränsningsregeln innebär att fastighetsskatten i princip inte skall överstiga 5 % av hushållets sammanlagda inkomster. Den kommer i första hand att omfatta låginkomsttagare och pensionärer.

Sedan beslutet om en sänkning av fastighetsskatten fattades har det enligt vad som anføres i propositionen visat sig att priserna på småhus i framför allt storstadsområdena och vissa skärgårdsområden fortsatt att öka kraftigt. Även medelinkomsttagare kan därför – trots den redan beslutade sänkningen av skattesatsen för innevarande år – få en betydande skattehöjning. Mot denna bakgrund anser regeringen att det finns skäl att ytterligare sänka skattesatsen för småhus till 1,0 % fr.o.m. den 1 januari 2001.

Även för hyreshus (bostadsdelen) gör regeringen bedömningen att skattesatsen bör sänkas samt att sänkningen, på samma sätt som beträffande småhusen, görs retroaktiv. Syftet är att skapa förutsättningar för lägre hyresnivåer och stimulera till ökad produktion av hyresrätter. Regeringen föreslår att skattesatsen för hyreshus (bostadsdelen) sänks till 0,5 % fr.o.m. den 1 januari 2001.

När det gäller omräkningsförfarandet anför regeringen att Fastighetstaxeringsutredningens förslag (SOU 2000:10) om att omräkningsförfarandet skall ersättas med en förenklad fastighetstaxering mitt emellan de allmänna fastighetstaxeringarna bör genomföras och att det förenklade förfarandet bör omfatta småhus-, lantbruks- och hyreshusenheter. Omräkning för respektive kategori av fastigheter bör göras fram till dess att fastigheterna blir föremål för en allmän eller en förenklad fastighetstaxering. En särskild dämpningsregel bör införas för att undvika att den treåriga omtaxeringsperioden leder till kraftiga språngvisa höjningar. I princip bör reglerna innebära att en höjning fördelas över taxeringsåret och de båda följande åren.

I propositionen anføres vidare att fastighetsbeskattningen bör utredas på nytt. Ett sådant utredningsuppdrag bör emellertid enligt regeringens mening ges en annan inriktning än de många utredningar som tidigare behandlat frågan. En ny utredning bör ges möjlighet att pröva lösningar som kan innebära avsteg från nu gällande principer för fastighetsbeskattningen under förut-

sättning att de fördelningsmässiga konsekvenserna är acceptabla. Regeringen avser att så snart som möjligt återkomma med utredningsdirektiv.

Motioner

Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna anför i flera motioner att de ökade taxeringsvärdena blivit en chock för många människor i landets tillväxtregioner och i attraktiva fritidsområden och att stora grupper kommer att drabbas av en skattehöjning också med den sänkning av skattesatserna som regeringen föreslår. För att komma till rätta med detta förhållande föreslår de att taxeringsvärdena åter fryses. Med verkan fr.o.m. den 1 januari 2001 skall fastighetsskatt inte få tas ut på ett underlag som överstiger 1997 års taxeringsvärden. Yrkanden med denna inriktning framställs i motionerna Fi281 av Gunnar Hökmark m.fl. (m, kd, c, fp), Sk471 yrkande 21 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m), A318 yrkande 7 av Mikael Odenberg m.fl. (m), Fi241 yrkande 1 av Kent Olsson och Inger René (m), Fi297 yrkande 16 av Alf Svensson m.fl. (kd), Sk488 yrkande 3 av Kenneth Lantz m.fl. (kd), Sk489 yrkande 15 av Agne Hansson m.fl. (c), Sk490 yrkande 1 av Rolf Kenneryd m.fl. (c), MJ220 yrkande 8 av Åke Sandström (c), Fi285 yrkande 13 av Lars Leijonborg m.fl. (fp), Sk487 yrkande 1 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) och Fi281 av Gunnar Hökmark m.fl. (m, kd, c, fp).

I motioner från *Moderata samlingspartiet* föreslås vidare att fastighetsskatten för småhus sänks till 0,9 % år 2002, till 0,8 % år 2003 och till 0,7 % år 2004, att endast halva markvärdet skall ligga till grund för fastighetsskatteuttaget för bostäder och att schablonbeskattningen av fastigheter som ägs av bostadsrättsföreningar slopas. Vidare begärs tillkännagivanden om att fastighetsskatten skall slopas på sikt och om betydelsen av en sänkt fastighetsskatt för barnfamiljer och boende i Stockholm. Yrkanden med denna inriktning framställs i motionerna Sk471 yrkandena 22–24 av Carl Fredrik Graf m.fl., A318 yrkande 7 av Mikael Odenberg m.fl., Fi241 yrkandena 2 och 3 av Kent Olsson och Inger René, Fi246 av Karin Enström, Fi255 av Berit Adolfsson och N319 yrkande 7 av Margareta Cederfelt m.fl.

Kristdemokraterna anför att fastighetsskatten bör avvecklas på sikt så att kommunerna i stället kan ta ut en låg avgift för täckande av kostnader för gatuunderhåll, brandförsvaret och annan kommunal service kopplad till fastigheten. Begränsningsregeln avvisas eftersom frysningen av taxeringsvärdena på 1997 års nivå sänker fastighetsskatteuttaget kraftigt. Dessa yrkanden återfinns i motionerna Fi297 yrkandena 15 och 41 av Alf Svensson m.fl., Fi298 yrkande 4 av Per Landgren m.fl. och Sk488 yrkande 1 av Kenneth Lantz m.fl.

Centerpartiet föreslår i motion Sk489 av Agne Hansson m.fl. att frysningen av taxeringsvärdena kombineras med en sänkning av fastighetsskatten för småhus till 1,1 % år 2002 (yrkande 16). Den av regeringen aviserade begränsningsregeln innebär enligt motionärerna att en ny form av sambeskattningsinförs, och de anser därför att det kommande förslaget bör avvisas (yrkande 21). Även de aviserade förslagen om en dämpningsmekanism

(yrkande 23) och om ett nytt omräkningsförfarande (yrkande 22) bör avvisas. När det gäller fastighetsskatten för hyreshus framgår det att motionärerna biträder den sänkning som regeringen föreslår och att de på sikt vill avskaffa fastighetsskatten på flerfamiljshus. För att minska skatten på hyresboende föreslår motionärerna också att mervärdesskatten på fastighetsskötsel i egen regi slopas (yrkande 24).

Folkpartiet liberalerna föreslår att fastighetsskatten ersätts med en schablonintäkt som innebär en kraftig sänkning från dagens nivå och att det införs specialregler, utan marginaleffekter och sambeskattnings, för särskilt attraktiva områden. Vid taxeringen bör ett rullande genomsnitt på 5–7 år användas för att undvika fluktuationer. Bostadsrätterna bör stegvis överföras till en beskattning efter marknadsvärde. Yrkanden med denna inriktning framställs i motionerna Fi285 yrkande 14 av Lars Leijonborg m.fl., Bo324 yrkande 10 av Lars Leijonborg m.fl. och Sk487 yrkande 3 av Karin Pilsäter m.fl.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är det angeläget att taxeringsvärdena inte på nytt frikopplas från marknadsvärdet och det är därför viktigt att omräkningen av taxeringsvärdena får fortsätta till dess nya regler kan antas för fastighetstaxeringen. De kraftiga förändringar av taxeringsvärdena som uppkommit den 1 januari 2001 har motverkats genom en rad åtgärder som redan nu har en sådan omfattning att de ändrade taxeringsvärdena inte ger någon ökad inkomst för staten. Fastighetsskattesatserna har sänkts genom beslut under hösten 2000, och en begränsningsregel för särskilt utsatta grupper kommer att införas med verkan fr.o.m. år 2001. Som framgår under följande rubrik har också förmögenhetsbeskattningen justerats. Regeringen föreslår nu att ytterligare åtgärder vidtas i syfte att dämpa effekten av de förändrade taxeringsvärdena och, när det gäller hyreshusen, att förbättra förutsättningarna för lägre hyresnivåer och stimulera till en ökad produktion av hyresrätter. En utgångspunkt för utskottets ställningstagande är att omräkningen av taxeringsvärdena bör fortsätta, och utskottet är därför inte berett att tillstyrka motionärernas förslag om en omedelbar återgång till tidigare taxeringsvärden.

Även om det är viktigt att kopplingen till marknadsvärdet nu upprätthålls via omräkning av taxeringsvärdena finns det anledning att överväga en övergång till den metod som Fastighetstaxeringsutredningen föreslagit och som innebär att en förenklad omtaxering görs mellan de allmänna fastighetstaxeringarna. En nackdel är att även en treårig omtaxeringsperiod kan ge upphov till språngvisa taxeringsvärdeshöjningar, som kan vara svåra att acceptera. Som regeringen anför finns det därför skäl att komplettera metoden med en särskild dämpningsmekanism som gör att höjningar slås ut över en hel omtaxeringsperiod. Utskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot regeringens bedömning att en reform med denna inriktning bör genomföras och successivt få ersätta det nuvarande omräkningsförfarandet. Utskottet avstyrker följaktligen motionsförslagen om att planerna på en sådan reform skall avvisas av riksdagen.

I vissa motioner riktas invändningar mot planerna på en begränsningsregel för utsatta grupper. En utgångspunkt för beslutet att låta de omräknade taxeringsvärdena slå igenom den 1 januari 2001 har varit att en begränsningsregel som ger ett skydd för särskilt utsatta grupper skall införas och gälla fr.o.m. den 1 januari 2001, och utskottet utgår därför vid sin inkomstberäkning från att en sådan regel införs. Även i denna del avstyrker utskottet motionsyrkandena. Utskottet kommer senare under hösten att ta ställning till den närmare utformningen av denna regel vid sin behandling av proposition 2001/02:3 En begränsningsregel för fastighetsskatten, m.m.

Även om en rad åtgärder vidtagits för att begränsa effekterna av övergången till omräknade taxeringsvärden gör regeringen bedömningen att ytterligare åtgärder nu bör vidtas. Priserna på småhus har fortsatt att öka kraftigt i storstadsområdena och vissa skärgårdsområden, och även medelinkomsttagare kan med gällande skattesatser få en betydande skattehöjning. Som regeringen anför finns det därför anledning att ytterligare sänka fastighetsskatten för småhus från 1,2 % till 1 % med retroaktiv verkan fr.o.m. den 1 januari 2001. I likhet med regeringen gör utskottet bedömningen att också skattesatsen för hyreshus bör sänkas för att skapa förutsättningar för lägre hyresnivåer och stimulera till en ökad produktion av hyresrätter. Som regeringen föreslår bör skattesatsen sänkas från 0,7 till 0,5 %, och sänkningen bör på samma sätt som beträffande småhusen ges retroaktiv verkan fr.o.m. den 1 januari 2001. Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag i denna del. Motionsförslagen om att andra fastighetsskattesatser eller reducerade underlag skall tillämpas under perioden 2002–2004 avstyrks.

Av det anförda framgår att utskottet inte heller är berett att nu tillstyrka tillkännagivanden eller beslut om att fastighetsskatten på längre sikt skall ersättas med andra beskattnings- eller avgiftsformer eller helt avskaffas eller att vissa kategorier av fastigheter skall få en ändrad behandling. Fastighetsbeskattningskommittén har i sitt slutbetänkande Likformig fastighetsbeskattning (SOU 2000:34) lagt fram en rad konkreta förslag som för närvarande bereds inom Regeringskansliet, och det finns enligt utskottets mening anledning att avvakta resultatet av regeringens beredning av dessa förslag. Härtill kommer att regeringen aviserat att fastighetsbeskattningen skall utredas på nytt och nu på ett mer förutsättningslöst sätt än tidigare. Utskottet avstyrker med det anförda de återstående motionsförslagen angående beskattningen av fastigheter.

När det gäller motionsförslaget om att slopa mervärdesskatten på fastighetsskötsel i egen regi är bakgrunden till denna bestämmelse att många fastighetsförvaltande företag, bl.a. bostadsförvaltningsföretagen, inte är skyldiga att ta ut mervärdesskatt i sin verksamhet och därför inte heller kan dra av den mervärdesskatt som fristående fastighetsskötare debiterar. För att undvika att bostadsförvaltarna och andra mervärdesskattebefriade företag av skatteskal helt går över till fastighetsskötsel i egen regi har sådan egenregiverksamhet belagts med mervärdesskatt om kostnaden överstiger ett visst belopp. Regeln tillkom i samband med 1990 års skattereform och i ärendet framställde bl.a.

Byggtreprenörerna, Småföretagarnas riksorganisation och Sveriges Stadsentreprenörers förbund krav på en skärpning av regeln (prop. 1989/90:111, bet. 1989/90:SkU31).

Enligt utskottets mening syftar denna beskattning till att förhindra konkurrenssnedvridande effekter av den mervärdesskattfrihet som gäller för bostadsförvaltare och vissa andra fastighetsförvaltare, och utskottet är inte berett att tillstyrka att denna beskattningsregel slopas. I sammanhanget vill utskottet framhålla att regeringen i år infört ett tillfälligt investeringsbidrag i syfte att främja nyproduktionen av hyreslägenheter, särskilt i tillväxtregioner. Investeringsbidraget förväntas bidra till en ökad produktion av hyresbostäder tillgängliga för bredare inkomstgrupper. Utskottet avstyrker även motionsförslaget om slopad mervärdesskatt på fastighetsskötsel i egen regi.

Förmögenhetsskatt

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om höjda fribelopp för uttaget av förmögenhetsskatt och avstyrker motionsförslagen om slopad sambeskattnings, sänkta skattesatser, avskaffande av förmögenhetsskatten, m.m.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (kd), 3 (c) och 4 (fp).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.4, yrkande 37) att fribeloppet för uttag av förmögenhetsskatt höjs från 1 000 000 kr till 1 500 000 kr för ensamstående och från 1 500 000 kr till 2 000 000 kr för sambeskattade par. De nya fribeloppen skall gälla fr.o.m. 2003 års inkomsttaxering.

I propositionen anför regeringen att en av de åtgärder som vidtogs för att begränsa effekterna av övergången till omräknade taxeringsvärden den 1 januari 2001 var en höjning av fribeloppet för uttag av förmögenhetsskatt fr.o.m. 2002 års inkomsttaxering. Fribeloppet höjdes från 900 000 kr till 1 000 000 kr för ensamstående och från 900 000 kr till 1 500 000 kr för sambeskattade par. Regeringen anför att en ytterligare begränsning av förmögenhetsskatteeffekterna av höjda taxeringsvärden bör genomföras och föreslår att fribeloppen höjs till 1 500 000 kr för ensamstående och 2 000 000 kr för sambeskattade par. Antalet skattskyldiga till förmögenhetsskatt beräknas minska med drygt 42 % från 520 000 till 300 000 och antalet småhusägare som betalar förmögenhetsskatt beräknas minska från 280 000 till 160 000.

Motioner

Moderata samlingspartiet föreslår i motion Sk471 av Carl Fredrik Graf m.fl. att sambeskattnings av förmögenhet slopas (yrkande 25), att fribeloppet höjs till 2 000 000 kr år 2002 (yrkande 26) och att förmögenhetsskatten slopas helt

år 2003 (yrkande 27). Också i motion Fi205 av Margareta Cederfelt föreslås att sambeskattningen slopas år 2002.

Kristdemokraterna föreslår i motionerna Fi297 yrkandena 33–35 av Alf Svensson m.fl. och Sk488 yrkandena 4 och 5 av Kenneth Lantz m.fl. att fribeloppet för sambeskattade par höjs till 3 000 000 kr år 2002 (yrkandena 33 och 34) och att förmögenhetsskatten sedan avvecklas med 0,5 % per år (yrkande 34).

Centerpartiet föreslår i motion Sk489 av Agne Hansson m.fl. att sambeskattningen av förmögenhet avskaffas år 2002 (yrkande 19) och att småhusen skall tas upp till halva taxeringsvärdet vid förmögenhetsbeskattning fr.o.m. år 2003 (yrkande 20).

Folkpartiet liberalerna föreslår i motionerna Fi285 yrkandena 15 och 16 av Lars Leijonborg m.fl. och Sk487 yrkande 4 av Karin Pilsäter m.fl. att sambeskattningen av förmögenhet avskaffas år 2002 och att fribeloppet höjs till 2 100 000 kr år 2003. Härfter bör förmögenhetsskatten successivt avskaffas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid sina tidigare ställningstaganden till frågan om sambeskattning av förmögenhet ansett att en övergång till särbeskattning skulle medföra en önskad stimulans för skattemotiverade överföringar inom familjen och att ett system med skilda fribelopp för ensamstående respektive sambeskattade par därför är att föredra (jfr yttr. 2000/01:SkU1y resp. bet. 2000/01:SkU18). Utskottet har inte ändrat uppfattning i denna del och avstyrker därför motionsförslagen om slopad sambeskattning.

Som regeringen anför finns det anledning att ytterligare begränsa förmögenhetsskatteeffekterna av höjda taxeringsvärden genom en höjning av fribeloppet för ensamstående till 1 500 000 kr och en höjning av fribeloppet för sambeskattade par till 2 000 000 kr fr.o.m. 2003 års inkomsttaxering. Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionsförslagen om andra fribelopp och sänkta skattesatser.

När det gäller frågan om förmögenhetsbeskattningens framtida utformning framgår det av budgetpropositionen att regeringen avser att tillsätta en utredning med uppgift att göra en generell översyn av förmögenhetsbeskattningen. Bakgrunden är bl.a. att reglerna kritiserats för bristande enhetlighet i behandlingen av olika tillgångar och för de fördelningspolitiska effekterna. Utskottet anser att resultatet av denna utredning bör avvaktas och avstyrker därför motionsförslagen om slopad förmögenhetsskatt m.m.

SKATT PÅ VAROR OCH TJÄNSTER

Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att mervärdesskatten på böcker och tidskrifter bör sänkas från 25 % till 6 % och avstyrker motionsförslaget om att mervärdesskatten på tidskrifter på 25 % skall bibehållas.

Jämför avvikande mening 3 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer (avsnitt 8.7.1) att mervärdesskatten för böcker och tidskrifter bör sänkas från 25 % till 6 %.

I propositionen anføres att de statliga insatserna har en avgörande betydelse för att förbättra villkoren för litteraturen och läsandet men att det finns vissa oroande tecken på att läsandet minskar i olika grupper, särskilt bland yngre. I det läget är det enligt vad regeringen anför viktigt att pröva flera olika vägar för att ytterligare förstärka och bekräfta de statliga insatserna. Regeringen förordar därför att mervärdesskatten på böcker och tidskrifter sänks från nuvarande 25 % till 6 % fr.o.m. den 1 januari 2002. Regeringen fäster stor vikt vid att en sänkt mervärdesskatt verkligen får fullt och bestående genomslag i det pris som konsumenterna betalar för böcker. På motsvarande sätt måste även konsumentpriset på tidskrifter påverkas för att skattesänkningen i denna del skall anses motiverad. Regeringen avser att tillsätta en kommission med uppdrag att följa och granska prisutvecklingen efter den 1 januari 2002. I kommissionen kommer företrädare för bl.a. förläggare, bokhandlare, författare och läsare att ingå.

Motioner

Centerpartiet anför i motion Sk489 yrkande 36 av Agne Hansson m.fl. att det är angeläget att mervärdesskatten inom hela kulturområdet blir föremål för en översyn, och motionärerna föreslår att mervärdesskatten på tidskrifter hålls oförändrad i avvaktan på en sådan åtgärd.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är det oroande att det finns tecken på att läsandet minskar i olika grupper och särskilt bland yngre. Utskottet delar regeringens inställning att det i detta läge är viktigt att flera olika vägar prövas för att ytterligare förstärka och bekräfta de statliga insatserna, och utskottet har därför inte någon erinran mot regeringens bedömning att mervärdesskatten på böcker och tidskrifter bör sänkas från nuvarande 25 % till 6 % fr.o.m. den 1 januari 2002.

Utskottet fäster i likhet med regeringen stor vikt vid att en sänkt mervärdesskatt verkligen får fullt och bestående genomslag i det pris som konsumenterna betalar för böcker och tidskrifter, eftersom en skattesänkning annars inte kan anses motiverad. Eftersom en sänkning av mervärdesskatten är ett relativt trubbigt instrument i jämförelse med de riktade insatser som görs genom statens litteraturpolitiska stöd är det som regeringen anför viktigt att förlag, bokhandlar, bokklubbar, varuhus och andra aktörer på marknaden långsiktigt engagerar sig för att de troliga omedelbara prissänkande effekterna av en skattesänkning blir bestående. Det framgår i denna del också att regeringen avser att tillsätta en kommission med uppdrag att följa och granska prisutvecklingen efter den 1 januari 2002. I kommissionen kommer företrädare för bl.a. förläggare, bokhandlare, författare och läsare att ingå.

När det gäller motionsförslaget om att sänkningen skall begränsas till böcker kan det enligt utskottets mening antas att en gränsdragning mellan böcker och tidskrifter är svår att genomföra eftersom produkterna är närliggande, och den stora skillnaden i skattesats ställer krav på en rimligt tydlig och kontrollerbar gräns. Utskottet avstyrker motionsförslaget.

Privatinförsel av alkoholdrycker och tobaksvaror

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en höjning av införselkvoten för sprit till 2 liter och avstyrker motionsförslagen om längre gående höjningar av införselkvoterna och om sänkta alkoholskatter.

Jämför avvikande mening 1 (m).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.6.6, yrkande 32) att den mängd spritdrycker som privatpersoner kan föra in till Sverige från ett annat EU-land utan att skatt skall betalas i Sverige ökas från 1 till 2 liter fr.o.m. och med den 1 januari 2002. Kvoterna för övriga alkoholdrycker och för tobaksprodukter ändras inte.

I propositionen anförts att Sverige, i likhet med Danmark och Finland, kan fortsätta att ha regler som avviker från cirkulationsdirektivet men att allmänna EG-regler för privatinförsel skall gälla från och med den 1 januari 2004. En successiv ökning skall ske i enlighet med det beslut rådet fattat och fr.o.m. den 1 januari 2002 gäller enligt beslutet att införselkvoten för spritdrycker skall höjas från 1 till 2 liter. Regeringen avser senare att återkomma till frågan inför de ytterligare ändringar i regelverket som föranleds av den framtida nedtrappningen av begränsningarna.

Motioner

Moderata samlingspartiet föreslår i motion Sk471 av Carl Fredrik Graf m.fl. att det skall vara möjligt att fritt införa 8 liter sprit, 15 liter starkvin, 70 liter vin och 90 liter öl fr.o.m. den 1 januari 2002 (yrkande 34). Motionärerna föreslår också att skatten på vin med normal alkoholhalt bestäms till 8,50 per liter och att skatten på andra viner sänks på motsvarande sätt fr.o.m. den 1 december 2001 (yrkande 33) samt att skatten på öl sänks från nuvarande 1,47 kr per volymprocent till 0,85 kr per volymprocent fr.o.m. den 1 december 2001 (yrkande 35).

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening grundar sig det förslag som regeringen lägger fram på den överenskommelse om en övergångsperiod för införselbegränsningarna som finns intagen i rådets direktiv 2000/44/EG. Utskottet ser inte någon anledning att som motionärerna föreslår besluta om högre gränser än vad som anges i direktivet när det gäller sprit, vin och öl. Utskottet avstyrker motionsförslaget och tillstyrker propositionen i denna del.

När det gäller förslagen om en sänkning av alkoholskattesatserna har utskottet nyligen behandlat frågan om en sänkning av skatten på vin i betänkande 2001/02:SkU2 Skatten på vin och därvid behandlat motionsförslag med samma innehåll som i de nu aktuella motionsyrkandena. I ärendet tillstyrkte utskottet regeringens förslag i proposition 2000/01:144 om en nedjustering av skatten på vin för att få en viss utjämning av skatten på öl och skatten på vin men bedömde motionsförslagen som alltför långtgående och avstyrkte dessa. Utskottet är alljämt av denna uppfattning och avstyrker därför de nu aktuella motionsyrkandena om sänkt skatt på vin och öl.

En fortsatt grön skatteväxling

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en fortsatt grön skatteväxling och avstyrker motionsförslagen om sänkta drivmedels-skatter m.m.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (kd) och 3 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.6.1.1, yrkande 35) att koldioxidskatten på bränslen höjs med 15 %. För drivmedel neutraliseras höjningen genom en motsvarande sänkning av energiskatten. Drivmedel som endast belastas med koldioxidskatt undantas från höjningen av koldioxidskatten. Vidare utformas omläggningen så att skattebelastningen för tillverkningsindustrin och jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksnäringarna blir oförändrad. För alla

bränslen, inklusive drivmedlen, tillkommer höjningar på grund av indexuppräkningen av skattesatserna.

Regeringen föreslår (avsnitt 8.6.1.2, yrkande 35) vidare att energiskatten på el höjs med 1,2 öre per kWh, vartill kommer indexuppräknings. Miljöbonusen på vindkraft bibehålls på dagens nivå på 18,1 öre per kWh.

I propositionen anförts att regeringen förra året presenterade en strategi för en successivt ökad miljörelaterad av skattesystemet genom en grön skatteväxling där höjda skatter inom energi- och miljöområdet växlas mot sänkta skatter på arbete. Ett första steg togs år 2001 och innebar att en höjning av koldioxidskatten på bränslen som används för uppvärmning och en motsvarande höjning av skatten på el bl.a. finansierade en höjning av grundavdragen vid inkomstbeskattningen. Skatteväxlingsstrategin beräknas under en tioårsperiod omfatta sammanlagt 30 miljarder kronor. Regeringen anför att ett andra steg i skatteväxlingen bör genomföras under år 2002. På samma sätt som år 2001 bedömer regeringen att det är viktigt att öka koldioxidskattens tyngd vid beskattningen av bränslen och regeringen föreslår därför att en generell höjning av koldioxidskatten med 15 % genomförs och att drivmedlen får en motsvarande sänkning av energiskatten där så är möjligt. De drivmedel som endast belastas med koldioxidskatt undantas i stället från höjningen. Tillverkningsindustrin och jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksnäringarna kompenseras genom en höjning av rabatten på koldioxidskatten. För att upprätthålla relativpriset höjs skatten på el med 1,2 öre per kWh. På samtliga bränslen och på el tillkommer sedvanlig indexuppräknings.

När det gäller vindkraftens miljöbonus är denna kopplad till den högsta skattesatsen på el. Regeringen anser att denna knytning inte längre är motiverad och föreslår att miljöbonusen bibehålls på nuvarande 18,1 öre per kWh.

Motioner

Moderata samlingspartiet yrkar i motion Sk471 yrkandena 15 och 16 av Carl Fredrik Graf m.fl. att regeringens förslag om höjd koldioxidskatt och höjd skatt på el avslås. Vidare framställs i motion Sk471 yrkande 17 och i motionerna Fi242 av Per-Samuel Nisser och Jan-Evert Rådhström, Fi271 av Ola Sundell och Stefan Hagfeldt, Sk288 av Bo Lundgren m.fl. yrkande 8 och Sk418 yrkande 4 av Ingvar Eriksson och Olle Lindström yrkanden om en sänkning av skatten på bensen och diesel med 70 öre per liter inklusive moms och begärs tillkännagivanden om behovet av en rejäl sänkning av drivmedelskatterna och om åkeribranschens utsatta situation. I motionerna Fi230 yrkande 1 av Olle Lindström och Fi278 av Henrik S Järrel framställs yrkanden om kraftigare sänkningar av skatten på bensen.

Kristdemokraterna anför i motion Fi297 av Alf Svensson m.fl. att den svenska åkerinäringen lider svårt av de sämre konkurrensvillkor som gäller för svenska åkeriägare jämfört med andra i EU, och de föreslår att skatten på diesel sänks med 25 öre per liter (yrkande 24). Regeringen bör enligt dessa motionärer återkomma med ytterligare åtgärder på skatteområdet för åkerinäringen (yrkande 26). Vidare anförts att avstånden är längre i Sveriges norra

delar och att det är rimligt att en lägre skatt tas ut på bensin i sådana områden. De föreslår att bensinskatten sänks med 25 öre i stödområde A (yrkande 25).

Centerpartiet föreslår i motion Sk489 yrkande 29 av Agne Hansson m.fl. att industrins nedsättning av koldioxidskatt minskas till 25 %.

Utskottets ställningstagande

En viktig utgångspunkt för strategin för en grön skatteväxling är målet att begränsa utsläppen av de gaser som bidrar till växthuseffekten, framför allt koldioxid. Som regeringen anför finns det därför anledning att öka koldioxidskattens tyngd vid beskattningen av bränslen för att på det sättet skapa utrymme för en sänkning av skatten på arbete genom höjda grundavdrag. Utskottet har i det föregående tillstyrkt regeringens förslag om en höjning av grundavdragen och tillstyrker följaktligen också den höjning av koldioxidskatten på bränslen och el som regeringen föreslår. Utskottet har inte heller i övrigt funnit någon anledning till erinran mot de förslag som regeringen lägger fram i denna del.

När det gäller motionsförslaget om en skärpning av industrins koldioxidbeskattning bör det framhållas att regeringens förslag har utformats på ett sådant sätt att de nedsättningsberättigade verksamheterna inte skall få en ökad skattebelastning eftersom utformningen av nedsättningssystemet för tillverkningsindustrin och jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksnäringarna utreds som en del i förberedelserna för en fortsatt skatteväxling. Regeringen har under våren 2001 beslutat (dir. 2001:29) tillkalla en kommitté med parlamentarisk sammansättning som skall utreda utformningen av regler för nedsättning av skatt på energi som förbrukas för uppvärmning och drift av stationära motorer inom sektorer som är utsatta för internationell konkurrens och analysera och föreslå lämpliga kriterier för vad som bör anses vara konkurrensutsatt verksamhet och ange i vad mån detta bör motivera energiskattelättnader. Kommitténs arbete skall vara avslutat senast den 31 december 2002. Enligt utskottets mening bör resultatet av denna utredning avvaktas och utskottet är därför inte berett att tillstyrka motionsförslaget om en sänkning av industrins rabatt på koldioxidskatten.

Också transportområdet är undantaget från den föreslagna skatteväxlingen eftersom frågor om förutsättningarna för en ökad miljörelatering av vägtrafikbeskattningen nu är föremål för en utredning. Regeringen har under våren 2001 beslutat (dir. 2001:12) tillkalla en särskild utredare med uppgift att göra en översyn av vägtrafikens beskattning med målsättning bl.a. att öka trafikbeskattningens styrning mot miljövänliga och trafiksäkra alternativ. Även åkeriernas konkurrenssituation skall belysas. Utredaren skall redovisa resultatet av sitt arbete senast den 30 april 2003, och för de delar av uppdraget som särskilt påverkar åkerinäringens konkurrenssituation gäller att resultatet av arbetet skall redovisas med förtur i delbetänkande. Enligt utskottets mening bör resultatet av detta utredningsarbete avvaktas och utskottet avstyrker därför motionsförslagen om sänkta drivmedelsskatter och om tillkännagivanden om betydelsen av låga drivmedelsskatter i olika hänseenden.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag och avstyrker de aktuella motionsyrkandena.

Höjd avfallsskatt

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en höjning av skatten på avfall som deponeras och avslår motionsförslagen om en längre gående höjning och om att en skatt på förbränning av avfall skall införas.

Jämför avvikande mening 3 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.6.1.4, yrkande 42) att skatten på avfall som deponeras höjs från 250 kr till 288 kr per ton avfall.

I propositionen anføres att det finns anledning att ge både enskilda, kommuner och producenter ett ökat ekonomiskt incitament att minska mängden avfall som deponeras. Detta ligger i linje med den avfallsstrategi som utvecklats inom EU och som primärt syftar till att styra bort mängden avfall från deponering genom minskning av mängden avfall och en ökad grad av återanvändning och återvinning.

Motioner

Centerpartiet anför i motion Sk489 av Agne Hansson m.fl. att allt större mängder sopor i dag går till förbränning osorterade och att det i stora stycken är oklart hur denna ökade förbränning påverkar människan och miljön, bl.a. med hänsyn till risken för ökade dioxinutsläpp. Motionärerna föreslår att det införs en skatt på förbränning av osorterat avfall och att skatten bestäms till en nivå som motsvarar skatten på deponi (yrkande 31). De föreslår vidare att skatten på deponi höjs till 335 kr per ton (yrkande 32).

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottet ingår den höjning av avfallsskatten som regeringen föreslår som en del i den gröna skatteväxlingen och finansierar därmed den höjning av grundavdragen för vanliga inkomsttagare och pensionärer som nu genomförs. Utskottet delar regeringens bedömning att höjningen ger enskilda, kommuner och producenter ett ökat incitament att minska mängden avfall som deponeras och har därför ingen invändning mot förslaget. Motionsförslaget om en större höjning är enligt utskottets mening för långtgående och avstyrks därför.

När det gäller frågan om en skatt på förbränning av avfall har regeringen under våren 2001 (dir. 2001:13) tillkallat en särskild utredare som bl.a. skall utvärdera och analysera de ekonomiska och miljömässiga konsekvenserna av att införa en skatt på förbränning av avfall. Uppdraget skall vara avslutat

senast den 1 december 2001. Enligt utskottets mening bör resultatet av denna utredning avvaktas och utskottet avstyrker därför även motionsyrkandet om en skatt på förbränning av avfall.

Fordonsskatt

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att fordonsskatten på jordbrukstraktorer skall slopas.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.6.2, yrkande 31) att fordonsskatten på jordbrukstraktorer slopas.

I propositionen anføres att regeringen tillkallat en särskild utredare med uppgift att se över vägtrafikbeskattnings utformning (dir. 2001:12) och att denne bl.a. skall göra en översyn av beskattningen av arbetsmaskiner och redovisa resultatet med förtur. Skatten på jordbrukstraktorer uppgår till 225 kr per år. I avvaktan på resultatet av denna översyn finns det enligt vad som anføres i propositionen skäl att slopa fordonsskatten på jordbrukstraktorer som ett led i hävdandet av det svenska jordbrukets konkurrenskraft.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot regeringens förslag och tillstyrker därför propositionen i denna del.

Skattestrategi för alternativa drivmedel

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning om utformningen av en strategi för nedsättning av skatten på alternativa drivmedel och avslår motionsyrkandet om en större ram år 2004.

Jämför avvikande meningarna 3 (c).

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer (avsnitt 8.6.4) att det är angeläget att en fortsatt introduktion av alternativa drivmedel stimuleras och att en strategi för skattenedsättningen för dessa bränslen läggs fast. Strategin innefattar att skattelättnader ges i form av dels en energi- och koldioxidskattbefrielse för pilotprojektdispenser i enskilda fall, dels en generell koldioxidskattbefrielse för koldioxidneutrala drivmedel med stöd av ett s.k. 8.4-beslut.

I propositionen anføres att en fortsatt kostnadseffektiv stimulans av alternativa drivmedel antingen kan uppnås genom pilotprojektsbestämmelserna i

lagen om skatt på energi som bygger på rådets direktiv 92/81/EEG av den 19 oktober 1992 om harmonisering av strukturerna för punktskatter på mineraloljor (EGT L 316, 31.10.1992 s. 12, Celex 392L0081) eller genom möjligheten att ansöka om 8.4-undantag enligt samma direktiv. Mot den angivna bakgrunden anser regeringen att följande huvudkomponenter i strategin bör läggas fast. Skattenedsättning kan ske antingen via pilotprojekt, för vilka medges befrielse från både energi- och koldioxidskatt, eller genom generell koldioxidskattebefrielse med stöd av ett beslut enligt artikel 8.4 i mineraloljedirektivet. En ekonomisk ram för skattestrategin skall fastställas, och strategin skall följas upp och utvärderas. För pilotprojekt avsätts 0,15 miljarder kronor per kalenderår. Intäktsbortfallet för en generell koldioxidskattebefrielse för koldioxidneutrala drivmedel beräknas till cirka 0,75 miljarder kronor per år. Det beräknade bortfallet avses täcka såväl användning av drivmedel i ren form som i blandning med andra produkter.

Innan regeringen kan föreslå nödvändiga lagändringar måste den närmare innebörden av begreppet koldioxidneutrala drivmedel utredas liksom frågan hur koldioxidskattebefrielsen för sådana drivmedel bör utformas i skattelagstiftningen. En utredning om detta bör ske skyndsamt, så att en ansökan kan lämnas in till rådet och kommissionen i sådan tid att godkännanden kan ges i god tid innan skattestrategin kan börja tillämpas år 2003. Formerna för hanteringen av ärenden om pilotprojekt och den generella koldioxidskattebefrielsen bör enligt vad som anförs göras så enkla som möjligt. Samtidigt är det dock viktigt att utforma systemet så att en tillfredsställande skattekontroll möjliggörs och riskerna för skatteundandraganden, särskilt beträffande bränsleblandningar, i möjligaste mån minimeras.

Motioner

Centerpartiet anför i motion Fi293 yrkande 18 av Agne Hansson m.fl. bl.a. att de aviserade skattelättnaderna inte räcker till och att en mer framåtsyftande strategi måste utarbetas. Det är enligt motionärerna angeläget att fler projekt får möjlighet att starta upp produktion av etanol och andra biodrivmedel. Motionärerna anför att de från och med 2004 avsätter totalt 300 miljoner kronor per år för pilotprojekt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att en strategi för de skattenedsättningar som skall gälla alternativa drivmedel bör läggas fast och att en ekonomisk ram fastställas. Som regeringen anför handlar det här i första hand om att så skyndsamt som möjligt få till stånd ett hållbart regelverk för dessa skattenedsättningar, och utskottet delar därför regeringens bedömning att den utredning som skall klarlägga definitionerna och föreslå en lagreglering bör arbeta skyndsamt så att strategin kan börja tillämpas fr.o.m. år 2003. Utskottet delar således regeringens bedömning under detta avsnitt och har inte heller någon erinran mot de ramar som regeringen föreslår. Utskottet är inte berett

att nu tillstyrka den fördubbling av storleken på ramen för pilotprojekt som motionärerna föreslår och avstyrker därför motionsyrkandet i denna del.

Justeringar i svavelskatten

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en sänkning av den nedre gränsen för skattefrihet vid uttag av svavelskatt.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 8.6.5, yrkande 35) att det lägre gränsvärdet för uttag av svavelskatt sänks från 0,1 viktprocent till 0,05 viktprocent.

I propositionen anförs att svavelskatten har fungerat som ett effektivt styrmedel för att reducera svavelutsläppen från de beskattade bränslena men att skatten på svavel i villaoljor och andra lätta oljor endast har effekt ned till gränsen för skattefrihet, som går vid en svavelhalt på 0,1 viktprocent. Det har funnits lätta eldningsoljor med svavelhalter ned till 0,05 % på marknaden, men oljebolagen har haft svårt att intressera köparna för dessa lågsvavliga kvaliteter på grund av ett något högre pris. En sänkning av skattefrigränsen kan väntas få till följd att olja med en svavelhalt under 0,05 viktprocent prismässigt blir konkurrenskraftigare i förhållande till oljor med högre svavelhalt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte funnit någon anledning till erinran mot regeringens förslag och tillstyrker därför propositionen i denna del.

Jordbruket

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsyrkandena om jordbrukets el- och eldningsoljeskatt, dieselskatt och skatter på handelsgödsel och bekämpningsmedel.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (kd) och 3 (c).

Motioner

Moderata samlingspartiet yrkar att dieselskatten på bränslet för jordbrukets arbetsredskap sänks till 53 öre per liter fr.o.m. den 1 januari 2002 och att skatten på handelsgödsel tas bort fr.o.m. den 1 januari 2002. Sådana yrkanden framställs i motionerna Sk288 av Bo Lundgren m.fl. yrkandena 19 och 20, Sk417 yrkandena 3 och 4 av Göte Jonsson m.fl., Sk471 yrkandena 13 och 14 av Carl Fredrik Graf m.fl., Fi269 av Roy Hansson, Fi270 av Roy Hansson,

Fi272 av Patrik Norinder och Anne-Katrine Dunker och MJ421 yrkandena 2 och 3 av Patrik Norinder och Anne-Katrine Dunker.

Kristdemokraterna anför i motion Fi297 yrkandena 20–23 av Alf Svensson m.fl. (kd) att jordbrukets extra skattebelastning måste lyftas av, och de föreslår att skatten på diesel som används i jordbrukets arbetsredskap sänks till 53 öre per liter, de mindre jordbrukens nedsättning av elskatt omvandlas till en nollskattesats och att kväveskatten på gödsel återförs till jordbruket.

Centerpartiet föreslår i motion Sk489 yrkandena 33, 34 och 35 av Agne Hansson m.fl. att skatten på diesel för arbetsmaskiner i jord- och skogsbruk sänks till 1 kr per liter, kväveskatten på handelsgödsel slopas och att 1 000-kronorsgränsen för nedsättning av el och eldningsoljeskatt slopas. Yrkanden om en sänkning av dieselskatten framställs även i motionerna Fi247 av Åke Sandström och Erik Arthur Egervärn och MJ341 yrkande 2 av Gunnel Wallin.

Utskottets ställningstagande

Företag som bedriver jord-, skogs- och vattenbruksverksamhet har sedan den 1 juli 2000 samma reduktion av energi- och koldioxidskatterna som industrin och växthusnäringen för förbrukning av el och bränslen för uppvärmning. Företagen får del av skattelättnaderna för bränslen och el genom att ansöka om återbetalning av skatt. Återbetalningen av skatt på bränslen sker per kalenderkvartal, och villkoren för återbetalning är desamma som de som gäller för industrin. För skatten på el gäller som huvudregel att återbetalningen sker på årsbasis, med möjlighet för företag med förbrukning i större omfattning att få återbetalning kvartalsvis. Vad gäller återbetalning av elskatt finns det en administrativ gräns som innebär att endast den del av skattebeloppet som överstiger 1 000 kr per år betalas tillbaka. Enligt utskottets mening har de regler som nu gäller för nedsättning av skatterna på eldningsolja och el utformats med industrin som förebild och återbetalningsreglerna har med de anpassningar som krävs på grund av de något annorlunda förutsättningarna en liknande utformning. Utskottet är inte berett att tillstyrka att dessa regler nu ändras och avstyrker därför motionsyrkandena om slopad 1 000-kronorsgräns, nollskattesats etc.

När det gäller beskattningen av jordbrukets arbetsmaskiner har regeringen i april 2001 beslutat tillkalla en särskild utredare med uppgift att se över vägtrafikbeskattningens utformning (dir. 2001:12). I enlighet med vad som aviserades i 2001 års ekonomiska vårproposition skall översynen av beskattningen av arbetsmaskiner redovisas med förtur.

Vad gäller återföring av skatt på bekämpningsmedel och handelsgödsel är detta tillgodosett i budgetpropositionen för år 2002 under utgiftsområde 23, anslag 44:6 Återföring av skatt på bekämpningsmedel och kväve i handelsgödsel. För år 2002 avses 363 miljoner kronor återföras och för åren 2003 och 2004 beräknas anslaget till 420 respektive 430 miljoner kronor. Regeringen kommer inom kort att till EG-kommissionen överlämna ett förslag till hur återföringen bör ske. Regeringen har dessutom den 28 juni 2001 (dir. 2001:55) tillkallat en särskild utredare med uppgift att utvärdera skatterna på

bekämpningsmedel och handelsgödsel i ett längre perspektiv. Utredaren skall dels analysera och bedöma skatternas påverkan på användningen av bekämpningsmedel respektive handelsgödsel, dels bedöma vilka effekter de har på miljön. Med utgångspunkt i detta skall det utredas om skatterna bör förändras så att de kan fungera som effektivare styrmedel på miljöområdet utan att kraven på kostnadseffektivitet eftersätts.

Utskottet avstyrker med det anförda motionsyrkandena om ändrad beskattning av jordbrukets arbetsmaskiner och om skatterna på handelsgödsel och bekämpningsmedel.

Skatt på kärnkraftsel

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om en sänkning av skatten på kärnkraftsel och en omvandling av skatten till en skatt på producerad energi.

Jämför avvikande mening 1 (m).

Gällande regler m.m.

Skatt på termisk effekt i kärnkraftverk tas ut månadsvis med 5 514 kr per megawatt – motsvarande ca 181 kr per megawatt och dygn – av kärnkraftsreaktorns högsta tillåtna termiska effekt. Om en reaktor har varit ur drift under en sammanhängande period av mer än 90 kalenderdygn, får för varje dygn utöver de 90 första göras avdrag med 181 kr per megawatt av den termiska effekten. Skatten ersatte fr.o.m. den 1 juli 2000 en tidigare skatt på energi som producerats i kärnkraftverk.

Motioner

Moderata samlingspartiet yrkar i motion Sk471 av Carl Fredrik Graf m.fl. att den särskilda skatten på kärnkraftsel sänks med 0,5 öre per kWh fr.o.m. den 1 januari 2002 (yrkande 18) och att skatten omvandlas från en effektskatt till en skatt på producerad energi (yrkande 19).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har under våren 2000 medverkat till att beskattningen av kärnkraftsproducerad el lades om till en skatt på installerad termisk effekt. Anledningen till omläggningen var att den tidigare produktionsskatten kunde ge upphov till snedvridningar inom elproduktionssystemet. Utskottet är inte berett att nu tillstyrka en återgång till den tidigare beskattningstekniken och avstyrker därför motionsyrkandena om en övergång till beskattning på producerad energi. Utskottet är inte heller berett att tillstyrka en sänkning av denna skatt.

Utskottet avstyrker med det anförda de aktuella motionsyrkandena.

Kväveoxidskatt

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om en kväveoxidskatt.

Jämför avvikande mening 3 (c).

Motioner

Centerpartiet yrkar i motion Sk489 yrkande 30 av Agne Hansson m.fl. att en skatt på 10 kr per kg skall tas ut på utsläpp av kväveoxid i pannor över 5MW/20GWh.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening utgör den kväveoxidavgift som i dag tas ut på större anläggningar ett exempel på ett väl fungerande ekonomiskt styrmedel inom miljöpolitiken, och utskottet är inte berett att tillstyrka att det i stället läggs en skatt på dessa anläggningar.

Reklamskatt

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsyrkandet om slopad reklamskatt.

Jämför avvikande mening (m).

Gällande regler m.m.

Skatt på annons och reklam tas ut på annons som är avsedd att offentliggöras i landet. Skattesatsen för annons i allmän nyhetstidning är 4 % av beskattningensvärde (moms 6 %) och i övriga fall, bl.a. tidskrifter och annonsblad, 11 % (25 % moms). Skattskyldig är den som yrkesmässigt offentliggör reklam eller annons. Reklamskatt tas inte ut på direktreklam, dvs. reklamtrycksaker, inte heller på reklam i kommersiell TV och radio eller på reklam via Internet.

Riksdagen beslutade våren 1998 att avskaffa reklamskatten på reklamtrycksaker (prop. 1997/98:150, bet. 1997/98:FiU20).

Motioner

Moderata samlingspartiet yrkar i motion Sk471 yrkande 30 av Carl Fredrik Graf m.fl. att reklamskatten slopas år 2002.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening talar övervägande skäl för att reklamskatten bör slopas. Detta är emellertid en åtgärd som måste finansieras, och utskottet är

inte berett att nu säga när förutsättningar för finansiering av ett sådant avskaffande kan komma att föreligga. Utskottet avstyrker motionsyrkandet.

Lagsamordning

Regeringen har i proposition 2001/02:3 En begränsningsregel för fastighets-skatten, m.m. föreslagit vissa korrigeringar i 6 a kap. lagen (1994:1776) om skatt på energi. De föreslagna korrigeringarna bör enligt utskottets mening samordnas med de ändringar i samma lagrum som föreslås i budgetpropositionen, och samordningen bör lämpligen göras hos finansutskottet. Utskottet överlämnar därför med detta yttrande det aktuella förslaget i proposition 2001/02:3 till finansutskottet. Skatteutskottet tillstyrker att den av regeringen föreslagna justeringen genomförs.

Beräkning av statsbudgetens inkomster

Utskottets delförslag i korthet

Utskottet tillstyrker godkännande av regeringens inkomstberäkning och avstyrker motionsförslagen om godkännande av Moderata samlingspartiets, Kristdemokraternas, Centerpartiets och Folkpartiet liberalernas inkomstberäkningar, m.m.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (kd), 3 (c) och 4 (fp).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (avsnitt 5.4 och bilaga 1, yrkande 6) att riksdagen godkänner att statsbudgetens inkomster budgetåret 2002 beräknas till 732,7 miljarder kronor, varav 648,2 miljarder kronor från inkomstiteln Skatter m.m.

Motioner

Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna begär i sina partimotioner godkännande för sina respektive inkomstberäkningar. Sådana yrkanden framställs i motionerna Fi291 yrkande 6 av Bo Lundgren m.fl. (m), Fi292 yrkande 8 av Alf Svensson m.fl. (kd), Fi293 yrkande 6 av Agne Hansson m.fl. (c), Fi294 yrkande 5 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) och Fi297 yrkande 1 av Alf Svensson m.fl. (kd).

Kristdemokraterna begär i motion Fi297 av Alf Svensson m.fl. ett tillkännagivande om att motionärernas satsning på en effektivare skattekontroll gör att inkomsterna kan beräknas öka med 400 miljoner kronor år 2002 (yrkande 40).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i det föregående tillstyrkt de förslag som regeringen lägger fram och inte haft någon erinran mot de bedömningar som redovisats och som bör

beaktas vid inkomstberäkningen. Utskottet har inte heller funnit någon anledning till erinran mot de bedömningar som regeringen i övrigt redovisar i budgetpropositionen under avsnitt 8 Skattefrågor. Utskottet tillstyrker följaktligen regeringens inkomstberäkning och avstyrker motionsyrkandena.

När det gäller effekterna av ett resurstillskott till skatteförvaltningen framstår ett så direkt samband som motionärerna räknar med för år 2002 inte som realistiskt. En ökning av anslaget kräver tid innan den kan ge effekt och innebär också en omställning som i sig kan vara effektivitetssänkande. Enligt utskottets mening bör man vid jämförelser mellan de olika budgetalternativ som föreligger i ärendet inte räkna med denna typ av effekter på inkomsterna under det aktuella budgetåret. Med det anförda avstyrker utskottet även det nu aktuella motionsyrkandet.

UTGIFTSRAMAR

Ramar för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområdet för 2002 och godkänner regeringens preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet för 2003 och 2004 samt avstyrker motionsförslagen om större respektive mindre ramar.

Jämför avvikande meningarna 1 (m), 2 (kd), 3 (c) och 4 (fp).

De förslag till ramar för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution som läggs fram i propositionen och Moderata samlingspartiets, Kristdemokraternas, Centerpartiets och Folkpartiet liberalernas alternativa förslag framgår av följande tabell (tusental kronor 2002, miljoner kronor 2003–2004).

År	Propositionen	Moderata samlingspartiet	Kristdemokraterna	Centerpartiet	Folkpartiet
2002	8 057 645	-75 000	+120 000	-30 000	+75 000
2003	8 267	-75	+170	-30	+75
2004	8 441	-75	+220	-50	+75

Propositionen

Riksdagen har för år 2001 till utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd anvisat 6 215 miljoner kronor. Efter förslag i 2001 års ekonomiska vårproposition har riksdagen godkänt att anslaget för kronofogdemyndigheterna överförs från utgiftsområde 4 Rättsväsendet till utgiftsområde 3. Utgiftsområde 3 har därvid bytt namn till Skatt, tull och exekution och omfattar numera skatteförvaltningen (Riksskatteverket och skattemyndigheterna), Tullverket och exekutionsväsendet (Riksskatteverket och kronofogdemyndigheterna).

Regeringen föreslår för budgetåret 2002 att riksdagen skall besluta om en utgiftsram för utgiftsområde 3 på ca 8 058 miljoner kronor. Regeringen föreslår vidare att riksdagen för åren 2003 och 2004 skall godkänna preliminära utgiftsramar för utgiftsområdet på 8 267 miljoner kronor respektive 8 441 miljoner kronor.

De gemensamma prioriteringarna inom politikområdet utgår från att berörda myndigheter svarar för väsentliga delar av samhällets viktigaste regelsystem. Väsentligt är att myndigheterna kan få medborgare och enskilda att känna förtroende för rättssäkerheten och rättstryggheten i dessa regelsystem samt att medborgare och enskilda därmed frivilligt efterlever regelsystemen. Viktigt är också att myndigheterna långsiktigt arbetar med åtgärder för att hantera en med tiden allt större och mer komplicerad arbetsmängd med relativt mindre personalresurser. Myndigheterna skall därför sträva efter en modern, effektiv och ändamålsenlig förvaltning. Det skall bl.a. uppnås genom kontinuerlig IT-, metod- och kompetensutveckling. Myndigheterna skall också sträva efter att öka servicenivån och förenkla för företag och allmänhet.

I det internationella och europeiska administrativa samarbetet inom myndighetsområdena prioriteras insatser för regel- och procedurförenklingar samt ett effektivare samarbete och informationsutbyte mellan Sverige och olika medlemsstaters förvaltningar.

Skatteförvaltningen skall prioritera förstärkt skattekontroll. Kontrollen skall bl.a. inriktas mot så kallat svart arbete. Under 2001 har skatteförvaltningen tillförts medel för att höja nivån i riktning mot 1997 års nivå. För 2002 föreslås att ytterligare 175 miljoner kronor tillförs för skattekontrolländamål. Skattemyndigheterna har för bouppteckningsverksamheten under 2001 tillförts 33 miljoner kronor. För 2002 föreslås ett ytterligare tillskott på 30 miljoner kronor för denna verksamhet.

Tullverket skall även fortsättningsvis lägga stor vikt vid utvecklings- och effektiviseringsarbetet. Arbetet med förenklingar av regler och tullprocedurer skall fortgå. Inom gränsskyddet skall insatser mot narkotika och storskalig illegal införsel av alkohol och tobak prioriteras. För 2002 föreslås ett resurstillskott på 10 miljoner kronor för att effektivisera tullverksamheten. Förstärkningen skall säkerställa att ny teknik, bl.a. mobila röntgenutrustningar, används i verksamheten. Regeringen föreslår vidare ett resurstillskott på 5,5 miljoner kronor för att säkerställa att tullen efter ombyggnaden på Arlanda upprätthåller en önskvärd kontrollnivå. Ytterligare medeltillskott beräknas behövas för 2003 och 2004 för detta ändamål.

Exekutionsväsendet skall upprätthålla rättstrygghet och rättssäkerhet vad gäller betalningsförpliktelser och andra förpliktelser. Exekutionsväsendet skall även fortsättningsvis prioritera uppgiften att förbättra IT-stödet och att även genom andra rationaliseringsåtgärder se till att verksamheten kan klara en ökad arbetsbelastning utan allvarliga störningar eller behov av resurstillskott. Det är angeläget att den nyligen beslutade indrivningspolicyn introduceras under 2002. Regeringen anser vidare att exekutionsväsendet skall förbättra kunskapen om vilka grupper i samhället som kan vara i riskzonen att bli gäldenärer och hur det förebyggande arbetet skall kunna bedrivas. Särskild uppmärksamhet skall även i fortsättningen ägnas borgenärsfrågorna. När det gäller skuldsanering skall särskilt handläggningstiderna uppmärksammas. Inom konkurstillsynen bör enligt regeringen kvaliteten kunna förbättras inom ramen för tillgängliga resurser.

Motionerna

Moderata samlingspartiet anför i motion Fi291 yrkandena 4 och 5 delvis av Bo Lundgren m.fl. att de skatteförändringar partiet föreslår å ena sidan innebär att skatteförvaltningens verksamhet kan rationaliseras och att anslagsbehovet därigenom minskar. Å andra sidan vill motionärerna ge tullen större resurser för att möta den ökande smuglingen av cigaretter, alkohol, narkotika och vapen. I motionen föreslås för 2002–2004 utgiftsramar för utgiftsområde 3 som för vart och ett av åren är 75 miljoner kronor lägre än vad regeringen föreslagit.

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi292 yrkandena 9 och 10 delvis av Alf Svensson m.fl. utgiftsramar för 2002–2004 för utgiftsområde 3 som är 120 miljoner kronor, 170 miljoner kronor respektive 220 miljoner kronor högre än vad regeringen föreslagit. Medelstillskottet skall enligt motionen användas till att förstärka skattekontrollen samt kontroll och spaning avseende illegal införsel av narkotika, vapen, alkohol, tobak och andra skattepliktiga varor.

Centerpartiet föreslår i motion Fi293 yrkandena 3 och 4 delvis av Agne Hansson m.fl. utgiftsramar för 2002 och 2003 som för vart och ett av åren är 30 miljoner kronor lägre än vad regeringen föreslagit. För 2004 föreslås i motionen en utgiftsram som är 50 miljoner kronor lägre än vad regeringen föreslagit.

Folkpartiet, slutligen, föreslår i sitt budgetalternativ i motion Fi294 yrkandena 7 och 8 delvis av Lars Leijonborg m.fl. ökade resurser till utgiftsområde 3 för åtgärder som ökar skatteintäkterna för åtgärder riktade mot den illegala införseln av alkohol och narkotika. Motionärerna föreslår för 2002–2004 utgiftsramar för utgiftsområde 3 som för vart och ett av åren är 75 miljoner kronor högre än vad regeringen föreslagit.

Utskottets ställningstagande

Uppgiften att bekämpa smuggling, skattefusk och annan ekonomisk brottslighet på ett effektivt och kraftfullt sätt är sedan länge högt prioriterad hos tullen

och skatteförvaltningen. Utskottet har tidigare uppmärksammat att nivån på skattekontrollen varit otillräcklig. Av propositionen framgår att den nedåtgående trenden i kontrollverksamheten har fortsatt. Det är ett allvarligt problem som på sikt hotar att undergräva allmänhetens förtroende för skattesystemet och arbetet med att motverka skattefusk. Det är enligt utskottet ytterst angeläget att trenden i det här avseendet bryts och att den förstärkning av skatteförvaltningens resurser som inletts i syfte att höja nivån i skattekontrollen får effekt. Under innevarande budgetår disponerar skatteförvaltningen ett resurstillskott på 125 miljoner kronor för kontrolländamål och i årets budgetproposition innebär regeringens utgiftsram för 2002 att ytterligare 175 miljoner kronor tillförs verksamheten.

Även tullen tillförs i budgeten varaktiga anslagsförstärkningar på drygt 15 miljoner kronor för att effektivisera tullverksamheten och för att säkerställa kontrollverksamheten vid Arlanda flygplats. Under innevarande budgetår disponerar Tullverket varaktiga förstärkningar på 10 miljoner kronor för merkostnader i samband med Öresundsbronns öppnande. Tullen har vidare kompenserats med 10 miljoner kronor med anledning av en engångsneddragning år 2000. På tilläggsbudget har tullen slutligen fr.o.m. den 1 juli 2000 bemyndigats uppbära vissa av de avgifter som tas ut i verkets verksamhet. Detta tillskott beräknades uppgå till 25 miljoner kronor.

Utskottet anser att den föreslagna förstärkningen av skatteförvaltningens och tullens resurser är väl motiverad. Arbetet med att höja nivån på skattekontrollen och förbättra gränsskyddets kontrollverksamhet är dock inte enbart en fråga om ökade resurser. Det är också en fråga om att kontrollen är effektiv genom att myndigheternas resurser utnyttjas på bästa sätt. Det förutsätter en bra styrning och samordning av verksamheten. Utskottet lägger stor vikt vid att myndigheterna inom utgiftsområdet fortsätter att effektivisera verksamheterna och att förändringsarbetet prioriteras. Det får ankomma på regeringen att noga följa utvecklingen.

Vid behandlingen av vårpropositionen instämde utskottet i regeringens bedömning av resursbehovet, och utskottet har inte anledning att ändra bedömning. När det gäller de totala utgiftsramarna för utgiftsområdet anser utskottet att propositionens förslag till utgiftsramar för utgiftsområdet för 2002–2004 är väl avvägt, och utskottet avvisar de olika motionsförslagen med större respektive mindre utgiftsramar för utgiftsområdet.

Utskottet avstyrker därmed motionerna Fi291 yrkandena 4 och 5, Fi292 yrkandena 9 och 10, Fi293 yrkandena 3 och 4 och Fi294 yrkandena 7 och 8, alla i här berörda delar, och föreslår att riksdagen skall besluta i enlighet med regeringens förslag till ram för utgiftsområde 3 för budgetåret 2002. Utskottet föreslår vidare att riksdagen skall godkänna propositionens förslag till preliminära utgiftsramar för åren 2003 och 2004.

Stockholm den 30 oktober 2001

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Arne Kjörnsberg (s), Lisbeth Staaf-Igelström (s), Per Rosengren (v), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Ulla Wester (s), Lena Sandlin-Hedman (s), Marie Engström (v), Sven Brus (kd), Catharina Hagen (m), Gudrun Lindvall (mp), Rolf Kenneryd (c), Lennart Kollmats (fp), Per-Olof Svensson (s), Stig Rindborg (m), Lennart Axelsson (s), Désirée Pethrus Engström (kd) och Inga Berggren (m).

Avvikande meningar

1. Skattefrågor i budgetpropositionen – m

av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Catharina Hagen (m), Stig Rindborg (m) och Inga Berggren (m).

Skatteförslagen och inkomstberäkningen

Skattepolitiken skall syfta till att stärka de enskilda medborgarnas oberoende och skapa förutsättningar för högre tillväxt och fler jobb. Det är viktigt att successivt sänka inkomstskatten. På så sätt ökar friheten och därmed vars och ens möjlighet och förmåga att ta ansvar för den egna livssituationen. I synnerhet gäller det dem som i dag har låga inkomster.

I vårt budgetalternativ skapas utrymme för sänkta inkomstskatter för alla. Tyngdpunkten ligger på låg- och medelinkomsttagare. Inkomstskattereformen består av fyra delar och innehåller höjda grundavdrag för alla, grundavdrag för barn, förvärvsavdrag och en successiv avveckling av den statliga inkomstskatten.

Människor skall ges möjlighet att klara sina egna grundläggande behov innan de börjar betala skatt. Därför vill vi att de första 50 000 kr som alla tjänar skall vara befriade från inkomstskatt, oavsett om de kommer från förvärvsinkomst eller från pension. Ingen skall behöva betala skatt innan bostad och mat är betalda. Under den kommande treårsperioden inför vi ett grundavdrag som stiger till som mest drygt 40 000 kr.

Beskattningen av arbete utformas så att fler motiveras att arbeta. Vi vill därför införa ett förvärvsavdrag på pensionsgrundande inkomster. En betydande del av det man tjänar skall alltid vara skattefritt. På några års sikt vill vi att förvärvsavdraget skall vara 15 % av inkomsten. På längre sikt vill vi öka avdraget ytterligare. Under de kommande åren vill vi att förvärvsavdraget skall vara 13 %.

Det är orimligt att skattesystemet inte tar hänsyn till försörjningsbördan. Framför allt är det barnfamiljer som har svårast att få ekonomin att gå ihop. Utöver dagens barnbidrag vill vi därför införa ett extra grundavdrag på 15 000 kr per år och barn upp till 16 år, vilket motsvarar knappt 400 kr i sänkt skatt per barn och månad för föräldrar i vanliga inkomstgrupper. Barnavdraget genomförs fr.o.m. 2002 och gäller utöver dagens barnbidrag. Såväl förvärvsavdrag som grundavdrag görs på den till kommunen beskattningsbara inkomsten.

Statlig inkomstskatt betalas av närmare 40 % av alla heltidsarbetande. Det är således inte någon exklusiv elit utan helt vanliga människor som betalar denna skatt. Den statliga inkomstskatten fungerar som en straffbeskattning av kunskap och är därmed en av anledningarna till att färre tar akademisk examen i Sverige än i andra jämförbara länder.

Den statliga inkomstskatten missgynnar dem som har ojämna inkomster under livet. Det gäller t.ex. ungdomar som jobbar mycket i perioder för att sedan resa eller studera. Skattebelastningen skiljer sig radikalt mellan samma livsinkomst som fördelas jämnt under livet respektive den som varierar över åren. Att utländska experter har fått ett undantag som sänker deras skatt avsevärt visar tydligt att inkomstskatten har en negativ inverkan på Sveriges konkurrenskraft. Vi anser att det är orättvist att en svensk medborgare skall betala upp till dryga 25 procentenheter mer i skatt än sin utländska kollega som utför samma jobb. Den statliga inkomstskatten har också skapat ett behov av särregler för egenföretagare och för beskattning av personaloptioner. Dessa leder till onödig byråkrati och till orättvisor. Vi vill successivt avskaffa den statliga inkomstskatten. Under den period som den nu aktuella budgeten omfattar vill vi ta bort värnskatten, höja gränsen för när man börjar betala den statliga inkomstskatten och sänka skattesatsen till 17 %.

Det höga svenska skattetrycket drabbar särskilt de verksamheter där det finns "gråa" eller "svarta" alternativ. Tjänster riktade mot hushållen är ett exempel. Många sådana arbetsuppgifter utförs i dag i form av "gör-det-själv" eller svart. Att köpa sådana tjänster med full skattebörda är förbehållet de rika, eller dem som kan få någon annan att betala. Flera undersökningar visar att många är stressade i dagens arbetsliv. Ändå har vi i Sverige en av industrivärldens kortaste årsarbetstider. En del av förklaringen är att skattetrycket gör det omöjligt att köpa tjänster som skulle kunna lätta bördan, t.ex. för småbarnsföräldrar. Med lägre skatt på s.k. hushållstjänster skulle det bli lättare för både kvinnor och män att kombinera arbetsliv och ansvar för barnen. För tjänster utförda i hemmet skall enligt vår mening en skattereduktion på 50 % upp till 25 000 kr per år och hushåll införas. Det leder till att svarta jobb blir vita och gör att människor kan känna att både tiden och pengarna räcker till.

Vi vill också införa rätt till avdrag för styrkta barnomsorgskostnader med upp till 50 000 kr per barn och år. Detta ökar föräldrarnas valfrihet och underlättar barnomsorgslösningar som är anpassade till varje familjs behov.

Alltfler har blivit varse att den statliga pensionen kommer att vara tämligen begränsad. De avtalspensioner som omfattar de flesta, men långt ifrån alla, bidrar till att pensionen blir något högre. De flesta känner dock ett behov av att spara på egen hand för att säkerställa en trygg ålderdom. I dag går det att med uppskjuten beskattning avsätta motsvarande ett halvt basbelopp till eget pensionssparande. Vi vill öka den möjligheten genom att göra det möjligt att avsätta motsvarande ett basbelopp (37 900 kr 2002) per år till egen pensionsförsäkring.

Boendet beskattas hårt i Sverige. Fastighetsskatten är i dag en skatt på en fiktiv avkastning på husets taxeringsvärde utan någon koppling till en verklig inkomst. Skatten drabbar alla boendeformer i Sverige. Bostadsrättsföreningar betalar skatt på värdet av fastigheten. För hyresrätter gäller i regel att cirka en månadshyra per år utgörs av fastighetsskatt. Fastighetsskatten för småhus varierar starkt och skattens storlek beror i hög grad på var fastigheten är belägen. Förmögenhetsskatten har kommit att bli en skatt på boendet som främst

drabbar äldre människor utan lån på sitt boende. Den tas ut på samma grunder som fastighetsskatten och är därmed lika orättfärdig. Skattesystemet skall uppfylla två grundkrav. Det skall vara begripligt för den som betalar skatt och det skall vara stabilt så att inte plötsliga förändringar skakar sönder enskildas och familjers ekonomi. Dagens system för uttag av fastighetsskatt uppfyller inte dessa grundläggande krav. Skulle dessutom en s.k. begränsningsregel införas blir systemet än mer komplicerat, oöverskådligt och godtyckligt. I takt med allt högre taxeringsvärden skulle en sådan regel fungera som en extra marginalsatt för alltfler.

Fastighetsskatten är orättfärdig och skall tas bort. Inledningsvis måste en återgång ske till de taxeringsvärden som tidigare gällde. Vi föreslår tillsammans med Kristdemokraterna, Centern och Folkpartiet att taxeringsvärdena omedelbart fryses på 1997 års nivå så att detta värde utgör ett tak för underlaget för fastighetsskatten. I vårt alternativ ingår vidare en successiv sänkning av fastighetsskatten på småhus med 0,1 procentenhet per år utöver regeringens förslag. År 2002 uppgår skatten till 0,9 % för att sjunka till 0,7 % år 2004. För att minska de problem som uppkommer i skärgården och andra särskilt utsatta områden föreslår vi att endast halva markvärdet skall ingå i underlaget för fastighetsskatten. Någon begränsningsregel behövs inte med vårt alternativ.

Förmögenhetsskatten har slopats i de flesta länder. I Sverige tas förmögenhetsskatt ut även vid förhållandevis låga förmögenheter. Skattesatsen är internationellt sett hög. Det gör att Sverige kommit i en särdeles ogynnsam position vad gäller konkurrens om kapital. Skatten ökar avkastningskravet på investeringar som görs här. Som förmögenhet räknas också taxeringsvärdet på småhus och fritidshus. Efter årets höjningar av taxeringsvärdena kommer alltfler att tvingas betala förmögenhetsskatt på sitt boende. Även denna skatt tas således också ut på fiktiva värden när det är fastigheter som är underlag. Nästan 60 % av de beskattningsbara förmögenheterna i Sverige består av fastigheter. På grund av kapitalets lättrorlighet har också regeringen befriat vissa typer av förmögenheter från förmögenhetsskatt. Detta är ytterligare en av de orättvisor som ett högt skattetryck medför och visar hur omöjlig förmögenhetsskatten är. Vi vill avskaffa förmögenhetsskatten för alla, inte bara för dem som har möjlighet att flytta sitt kapital till andra länder.

Till att börja med vill vi slopa sambeskattningen 2002 och höja fribeloppet till 2 000 000 kr/person. Året därpå vill vi att förmögenhetsskatten tas bort helt och hållet.

I dag drabbas svenska sparare av reavinstskatt när de gör omplaceringar i sitt sparande mellan olika värdepapper och mellan olika fonder. Detta gör att man drar sig för att förändra sammansättningen på sitt sparande. Så kallade inlåsnings effekter uppstår. För att komma förbi detta problem och uppmuntra till en mer aktiv kapitalförvaltning bör reavinstbeskattningen få uppskjutas till dess att kapitalet helt realiserats. Formerna bör utredas närmare. I vårt budgetalternativ har vi avsatt ett belopp för att påbörja en reform med denna inriktning.

Transporter är nödvändiga i synnerhet i glesbygd. Drivmedelspriserna når rekordhöjder. Den största delen av priset är skatt. Bensin- och dieselskatten bör sänkas för att underlätta för alla dem som i sin vardag är beroende av bilen. Vi sänker bensin- och dieselskatten med 70 öre/l inklusive moms för att underlätta för alla som i sin vardag är beroende av bilen. På längre sikt skall inte bensin och diesel kosta mer i Sverige än det gör genomsnittligt i Europa. Det avdrag som i dag får göras för resor med bil till arbetet täcker inte kostnaderna. Allteftersom bränslepriset ökar har värdet av avdraget urholkats. Det ger heller inte en rimlig möjlighet att kompensera värdeminskningen på bilen. Avdraget bör därför höjas till 20 kr per mil.

Skattepolitiken skall bidra till att såväl företag och kapital som ägare till dessa stannar kvar här. Sverige skall helst vara så attraktivt att företagande och kapital söker sig hit. Beskattningen av ägande och kapital minskas genom att förmögenhetsskatten avskaffas och genom att dubbelbeskattningen på utdelningar tas bort. Härigenom blir Sverige konkurrenskraftigt för företagande och kunskaper. Utflyttningen av ägande, företag och forskning motverkas och företagande stimuleras.

Vi vill också stoppa skattediskrimineringen av fåmansföretag och slopar därför de nuvarande 3:12-reglerna. Förenklingar genomförs enligt Simplex-gruppens förslag.

Skatterna på handelsgödsel avskaffas. Dieselskatten för jord- och skogsbruk m.m. sänks till 53 öre litern.

Vår principiella inställning är att energibeskattningen skall vara energineutral medan miljöskatterna skall motsvara den miljöbelastning som energianvändningen medför. Energiskatterna är till sin natur fiskala och skall tas ut enbart i konsumentledet. Miljöskatterna skall däremot verka så att produktionsprocesser blir mindre miljöstörande. De skall därför tas ut i produktionsledet.

Vi avvisar förslaget om höjd koldioxidskatt och elskatt. Vidare anser vi att skatten på kärnkraftsel omedelbart bör sänkas med 0,5 öre per kWh.

De höga alkoholskatterna ökar risken för smuggling och slår ut svenska jobb och bör sänkas. När de skattefria införselkvantiteterna från andra EU-länder stiger är det givetvis viktigt att anpassa de svenska alkoholskatterna till omvärldens nivåer. Den danska nivån kan tjäna som riktmärke. Sänks inte alkoholskatterna kommer allt större mängder av den i Sverige konsumerade alkoholen att antingen köpas in utomlands eller smugglas in i Sverige. I Sverige har redan bryggerinäringen kommit i svårigheter på grund av de höga skatterna. Erfarenheterna från hanteringen av tobaksskatten 1997 visar hur höga skatter medför minskade skatteintäkter. Alkoholskatterna har i dag denna effekt. Tillsammans med minskad smuggling och fler arbeten i svensk industri bedömer vi därför att sänkta alkoholskatter inte har någon statsfinansiell effekt.

I vårt alternativ ingår ytterligare åtgärder. Bland annat skall förtids-pensionärer med arbetsskadelivränta få behålla sitt särskilda grundavdrag ograverat. Royaltyinkomster från uppfinningar och patent beskattas i

inkomstslaget kapital från år 2002 och lättnader införs vid beskattningen av personaloptioner. Reklamskatten slopas.

Vi föreslår att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Moderata samlingspartiets förslag.

Med det anförda tillstyrker vi motionerna Fi205, Fi241 yrkandena 1–3, Fi242, Fi255, Fi269, Fi270, Fi271, Fi281, Fi291 yrkandena 6, 8 och 9, Sk288 yrkandena 8, 19 och 20, Sk417 yrkandena 3 och 4, Sk418 yrkande 4, Sk471 yrkandena 1–36 och 39, Sk474 yrkandena 1–4, Sk491 yrkande 13, MJ421 yrkandena 2 och 3, N319 yrkande 7 och A318 yrkande 7.

Vi står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motion Fi291 yrkande 6.

Ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Moderata samlingspartiets skatteförslag medför att skatteförvaltningens verksamhet kan rationaliseras och att anslagsbehovet därigenom minskar. Våra anslag till skatteförvaltningen är därför lägre än regeringens. Smugglingen av cigaretter, alkohol, narkotika och vapen har ökat kraftigt de senaste åren. Tullen bör därför enligt vår uppfattning få ökade resurser för kontrollverksamhet. Vi bedömer att intäkterna till statskassan härigenom ökar med minst motsvarande belopp. Vi anser också att Tullens verksamhet skall finansieras genom anslag och inte genom offentligrättsliga avgifter. Sammantaget föreslår vi för 2002–2004 utgiftsramar för utgiftsområde 3 som för vart och ett av åren är 75 miljoner kronor lägre än vad regeringen föreslagit. Med det anförda tillstyrker vi motion Fi291 yrkandena 4 och 5 i motsvarande delar.

2. Skattefrågor i budgetpropositionen – kd

av Sven Brus (kd) och Désirée Pethrus Engström (kd).

Skatteförslagen och inkomstberäkningen

Syftet med skatter är att solidariskt finansiera vår gemensamma välfärd samt att styra den ekonomiska utvecklingen i en socialt och ekologiskt hållbar riktning. Kristdemokratisk ekonomisk politik tar utifrån förvaltar­skapstanken sin utgångspunkt i en social och ekologisk marknadsekonomi. Förvaltar­skapstanken betonar människans personliga och gemensamma ansvar för sig själv, sina medmänniskor, efterkommande generationer samt för den fysiska livsmiljön. Hederlighet och personligt ansvarstagande är viktiga fundament, som underlättar ekonomins funktionssätt genom att hålla nere transaktionskostnaderna vid handel av varor och tjänster, som i sin tur leder till ökad effektivitet i ekonomin. En väl fungerande marknadsekonomi bygger på ett samhälle med en grundläggande etisk samsyn och förutsätter stabila spelregler. En fri marknadsekonomi garanterar inte en ekologiskt hållbar utveckling, utan måste styras av ett miljömässigt ansvarstagande, där ett skattesystem som tar ekologisk hänsyn är en viktig del. En fri marknadsekonomi kan av sig

själv inte heller skapa en acceptabel inkomstfördelning och trygghet för alla. Därför är det nödvändigt att utveckla system såväl inom ett land som mellan länder för att åstadkomma resursöverföringar. Även här är skattesystemet ett viktigt instrument. En marknadsekonomi baserad på etiska principer och styrd av ekologiska och sociala hänsyn är den bästa grunden för ett gott samhälle.

Ett viktigt mål för en kristdemokratisk politik är att så många som möjligt skall kunna leva på sin egen lön. Därför föreslås en rad åtgärder på skattepolitikens område som gör att inkomstagare får behålla en större del av sin lön och därmed får möjlighet att påverka och få kontroll över sin ekonomiska situation. En rad inkomstskattesänkningar och andra skattesänkningar som riktar sig främst till förvärvsarbete genomförs.

Dagens inkomstskatter drabbar låg- och medelinkomstagare mest. Därför måste inkomstskattens nivåer huvudsakligen fastställas med utgångspunkt från låg- och medelinkomstagarens perspektiv. Den mest kända skatten i dag är kommunalskatten som drabbar alla inkomstagare lika oavsett inkomstnivå. Kristdemokraterna föreslår en rad åtgärder för att skapa en bättre situation för förvärvsarbete i Sverige.

För det första föreslås ett kraftigt höjt grundavdrag vid beräkningen av den kommunala inkomstskatten. Inkomstskatten sänks för alla med sammanlagt 18,9 miljarder kronor nästa år genom att grundavdraget höjs till 24 000 kr. Effekten blir jämfört med regeringens förslag en skattesänkning med ca 330 kr per månad, eller 3 940 kr per år. Grundavdragshöjningen omfattar även skattepliktiga transfereringar och gäller för pensionärer i de fall där deras särskilda grundavdrag understiger grundavdraget. Från 2003 gäller samma grundavdrag även för pensionärer. Förslaget ger förutsättningar för en bättre fungerande lönebildning och innebär exempelvis en viktig förbättring för sommar- eller extraarbete ungdomar. Med vårt föreslagna grundavdrag kan man tjäna 24 000 kr per år innan man behöver betala kommunalskatt jämfört med de 11 200 kr som regeringen föreslår. Kommunernas skatteinkomster reduceras inte eftersom förslaget utformas lagtekniskt som en statlig skattereduktion.

För det andra föreslår vi en skattereduktion för låg- och medelinkomstagare på 380 kr per månad för pensionsgrundande inkomster upp till 276 000. Reduktionen trappas därefter av och upphör vid 360 000 kr.

För det tredje föreslår vi ett generellt statligt förvärvsavdrag beräknat mot kommunalskatten på inkomster av anställning eller näringsverksamhet motsvarande 5 % av denna inkomst år 2002, 6 % år 2003 och 7 % år 2004. Förutom att ge hushållen ett ökat ekonomiskt utrymme minskas därigenom margineffekterna. Regeringens modell med sänkta inkomstskatter för dem som betalar pensionsavgift är enligt vår mening felaktig. Pensionsavgiften på 7 % utgör en del av det nya pensionssystemet och ger något tillbaka för varje person som betalar den. Just pensionsavgiften är därmed en av de avgifter där det finns en tydlig koppling mellan det man som enskild individ betalar in och det man senare får ut. Vi anser att inkomstskattesänkningar bör vara mer

generella och snarare rikta in sig på att ”kompensera” alla inkomsttagare för det orimligt höga totala skattetryck som Sverige har.

För det fjärde vill vi avskaffa regeringens värnskatt fr.o.m. 2003. Det är en viktig princip för Kristdemokraterna att ingen skall behöva betala mer än hälften av en inkomstökning i skatt. Viktiga motiv för att inte ha extra hög statlig skatt på högre inkomster är också att utbildning med medföljande studieskulder måste löna sig. Om svenska studenter utbildar sig i Sverige, bör inte skattesystemet leda till att de sedan flyttar utomlands. Det är en framtidsinvestering att ha ett skattesystem som gör att utbildning lönar sig.

Gränsen för reseavdraget för resor till och från jobbet sänks från 7 000 till 5 000 kr. Avdragsrätten skall även gälla för den del av resan som görs till eventuell barnomsorg. Det innebär att resekostnader på ytterligare 2 000 kr blir avdragsgilla jämfört med i dag. Förslaget skall ses som ett stöd för personer i glesbygd och andra som inte har möjlighet att utnyttja kollektiva alternativ till bilen.

Rätt till avdrag för alla typer av barnomsorg – såväl offentlig som privat – ökar familjernas valfrihet och ger utrymme för flexibla lösningar. Vi föreslår därför en rätt till avdrag för styrkta barnomsorgskostnader. Avdraget gäller för samtliga barnomsorgskostnader oavsett tillsynsform och får göras med maximalt 50 000 kr per barn och år. Avdragsrätten kan utnyttjas under hela förskoleperioden. Även den familj som väljer annan barnomsorg än den kommunalt finansierade får en mycket långtgående valfrihet. Avdragsrätten minskar dessutom tröskeeffekterna vid övergång till förvärvsarbete genom att den faktiska kostnaden för barnomsorg sänks.

En skattereduktion på 50 % för hushållens köp av tjänster bör införas. På så sätt elimineras nästan hela den extra skattekil som uppstår när extern arbetskraft anlitas av hushållen med redan skattade pengar. Betydligt fler samhällsekonomiskt motiverade byten (köp) av tjänster kommer till stånd, eftersom de även blir privatekonomiskt lönsamma. Effektiviteten i ekonomin kommer därmed att öka. Samtidigt kan den svarta sektorn trängas tillbaka, när det blir möjligt att både köpa och sälja privata hushållstjänster vitt och lagligt.

I vårt alternativ ingår dessutom en skattereduktion på 50 kr i månaden per barn upp till 15 år fr.o.m. 2003. Skattereduktionen höjs ytterligare 2004 till 100 kr.

Fastighetsskatten drabbar alla boende oavsett inkomst och betalningsförmåga, tvärtemot den skatteprincip som borde gälla i Sverige: skatt efter bärkraft. Detta gäller både småhusägare, bostadsrättsägare och hyresgäster. Den omräkning av taxeringsvärdena som skett i år slår mycket hårt mot en del bostadsområden. De nya taxeringsvärdena får dessutom till följd att arvs-skatten och förmögenhetsskatten ökar dramatiskt för många. Fastighetsskatten hotar i vissa fall äganderätten för personer med låga inkomster som inte har råd att betala skatten. Kristdemokraterna anser att systemet med statlig fastighetsskatt på sikt bör avvecklas. I stället bör kommunerna ges möjlighet att ta ut en låg avgift för täckande av kostnader för gatuunderhåll, brandförsvar och

annan kommunal service kopplad till fastigheten. Dessutom finansierar vi en fortsatt frysning av taxeringsvärdena på 2000 års nivå.

Förmögenhetsbeskattningen som tidigare kunnat motiveras av fördelningsspolitiska skäl får i dag helt andra effekter än de tänkta. Detta har tydliggjorts bl.a. genom att regeringen befriat huvudägarna i aktiebolag från förmögenhetsskatt medan t.ex. normalinkomsttagare som råkar ha sitt egna hem beläget i ett attraktivt område till följd av de kraftigt höjda taxeringsvärdena tvingas betala förmögenhetsskatt. Utformningen av dagens förmögenhetsskatt är orimlig också i andra avseenden. För den händelse att ett gift par tillsammans har en förmögenhet som överstiger 2 000 000 kr skall förmögenhetsskatt betalas. Om ett sammanboende par utan barn har motsvarande förmögenhet skall de däremot inte sambeskattas, eftersom de var och en kan ha nettotillgångar på 1 500 000 kr innan skatten börjar tas ut. Äktenskapet straffbeskattas således i förhållande till ett samboförhållande. Vi vill börja med att helt avveckla effekten av sambeskattningen av förmögenhet och höjer fribeloppet för sambeskattade par till 3 000 000 kr. Därefter vill vi avveckla förmögenhetsskatten med 0,5 % per år så att den blir 1,0 % 2003 och 0,5 % 2004.

De sänkta skatterna som vi föreslår gör att skattesystemets tyngdpunkt förskjuts mot en allt större andel miljörelaterade skatter. Argumenten för en grön skatteväxling kan således tillämpas i ett sammanhang där skatter sänks.

Grundbulten i kristdemokratisk ekonomisk politik är att ge stabila och goda villkor för fler och växande företag och att därigenom öka sysselsättningen, minska arbetslösheten och trygga välfärden. Det är av största vikt att Sverige får ett mer småföretagsvänligt klimat än hittills, inte minst för att en så stor del av vår befolkning har sin huvudsakliga inkomst från små och medelstora företag. Förändringar behöver göras för att inte kapital och kompetens – två mycket viktiga faktorer för ett gott företagsklimat – skall flytta utomlands. Här spelar beskattning av inkomst och kapital en viktig roll. Skattesystemet måste utformas så att avkastningen på riskvilligt kapital i företag inte beskattas hårdare än annan kapitalavkastning. Kristdemokraterna menar därför att dubbelbeskattningen på avkastning på aktier skall avvecklas helt, precis som skett i nästan samtliga övriga OECD-länder. Sverige kan inte långsiktigt ha en väsentligt högre beskattning än den omvärld vi konkurrerar med. Avvecklingen bör ske stegvis med en halvering av fysiska personers utdelningsskatt 2003 och en helt slopad dubbelbeskattning 2004.

Personer som köper nyemitterade aktier i onoterade bolag skall fr.o.m. år 2002 ha möjlighet till skattereduktion (riskkapitalavdrag). Skattereduktion skall medges även för indirekta riskkapitalinvesteringar via ett företag eller en fond som gör de direkta investeringarna.

Dieselskatten sänks till 53 öre/liter och kväveskatten på handelsgödsel återförs till näringen. Även de mindre jordbrukens elkonsumention skall beskattas som inom industrin. Kristdemokraterna vill alltså ordna lika konkurrensvillkor för alla jordbruk oavsett storlek.

Inom EU diskuteras vid flera regeringskonferenser förutsättningarna för en övergång till majoritetsbeslut när det gäller minimiavgifter på miljöområdet. Kristdemokraterna anser att det är viktigt att övergå till majoritetsbeslut på detta område, bl.a. för att förbättra möjligheterna för en gemensam minimiavgift på koldioxidutsläpp. Detta skulle vara ett avgörande steg mot en miljövänligare utveckling i Europa. Eftersom Sverige redan har världens högsta miljöskatter skulle en europeisk miniminivå för koldioxid samtidigt förbättra svenska företags konkurrenssituation.

Undersökningar visar att alltför många medborgare accepterar svartarbete, och fler yngre än äldre. Nu måste regering och myndigheter gripa in för att dels skapa skattenivåer och system som minskar incitamenten till svartarbete och som inte på ett övermänskligt sätt utmanar medborgarnas moral, dels öka kontrollen bland de medborgargrupper som parallellt uppbär stöd/bidrag och arbetar svart. Kristdemokraterna vill föra en skattepolitik som är långsiktigt stabil, är enkel, främjar en god ekonomisk utveckling samt en god hushållning av skattemedlen. Därmed kan skattemoralen bibehållas och benägenheten till svartarbete minska.

Vid sidan av skatteområdet har vi förslag om att arbetsgivaravgifterna skall sänkas fr.o.m. år 2003 med 7 procentenheter på lönesummor upp till 900 000 kr per år. För egenföretagare utökas lönesumman till 250 000 kr per år. Från år 2004 föreslås att arbetsgivaravgifterna sänks med 10 procentenheter för samma lönesummor.

Vi föreslår att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Kristdemokraternas förslag.

Med det anförda tillstyrker vi motionerna Fi273 yrkandena 1–8, Fi281, Fi297 yrkandena 2–16, 19–39, 41–43, 45 och 46, Fi298 yrkande 4 och Sk488 yrkandena 1 och 3–5.

Vi står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motion Fi292 yrkande 8 och Fi297 yrkande 1. Vi räknar med att en ökad skattekontroll och förstärkt tullbevakning ökar skatteintäkterna med 400 miljoner kronor år 2002 och tillstyrker därför motion Fi297 yrkande 40.

Ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Kristdemokraterna anser att den svarta ekonomins utbredning allvarligt skadar den svenska ekonomin. Den svarta ekonomin minskar statens inkomster och medför att tilltron till skattesystemet minskar. Dessutom snedvrids konkurrensen mellan företag, och affärsmoralen luckras upp. För att motverka denna utveckling vill vi att skattemyndigheterna skall få ökade resurser för att effektivisera skattekontrollen. RSV konstaterar i sitt budgetunderlag att denna kontroll för närvarande har luckor. Vi vill också öka Tullens resurser för att bekämpa illegal införsel av narkotika, vapen, alkohol, tobak och övriga skattepliktiga varor. Tullen behöver vidare mera resurser för ett ökat samarbete inom EU för att motverka smuggling och annan ekonomisk brottslighet.

Som en effekt av våra förslag om resurser för en ökad skattekontroll och förstärkt tullbevakning räknar vi försiktigtvis med att skatteintäkterna ökar med 400 miljoner kronor år 2002 och därefter med åtminstone 900 miljoner kronor per år.

Sammantaget föreslår vi en höjning av utgiftsramen för 2002–2004 för utgiftsområdet i förhållande till propositionen med 120, 170 respektive 220 miljoner kronor. Med det anförda tillstyrker vi motion Fi292 yrkandena 9 och 10 i här berörda delar.

3. Skattefrågor i budgetpropositionen – c

av Rolf Kenneryd (c).

Skatteförslagen och inkomstberäkningen

Centerpartiets politik syftar till att låta människor växa som individer och göra det möjligt för var och en att förverkliga sina drömmar. Skattepolitiken utformas så att den ger goda förutsättningar för fler företag att startas och växa och större ekonomiskt utrymme för landets familjer. Skattepolitiken inriktas på förbättringar för dem som bäst behöver ökat ekonomiskt utrymme, inte på dem som ropar högst. Ett långsiktigt mål bör vara att skattetrycket och utgifternas andel av BNP skall ned till samma nivåer som jämförbara OECD-länder. Skattesänkningarna inriktas mot småföretagande och uthållig tillväxt, och låg- och medelinkomsttagare och boende prioriteras.

Svensk skattepolitik bygger i retoriken på att skatt skall tas ut efter bärkraft och att det skall finnas en omfördelande funktion i skattesystemet. I praktiken fungerar dock inte skattesystemet tillfredsställande i detta avseende. I Sverige beskattas låginkomsttagare mycket hårt. Med nuvarande skatteregler börjar skatt tas ut redan fr.o.m. årsinkomster på 8 800 kr, vilket inte motsvarar mer än drygt 700 kr i månaden. En jämförelse med grundavdragen i övriga EU-länder visar tydligt hur svenska låginkomsttagare beskattas mycket hårdare än i andra länder. Generellt kan sägas att Sverige i ett EU-perspektiv har höga skattesatser på arbetsinkomster och ett lågt grundavdrag. Snittet på grundavdrag i EU ligger på ca 40 000 kr.

De samlade marginaleffekterna, den del av en ökad inkomst som faller bort i form av inkomstskatt, inkomstprövade bidrag och avgifter, är stora, oavsett om det handlar om att gå från bidrag till arbete eller om att arbeta mer. Det lönar sig ofta inte att arbeta mer. Detta gäller särskilt den som har en låg inkomst och flera barn i förskolan. För ensamföräldrar, samboende med låga inkomster, underhållsskyldiga och förtidspensionärer gör marginaleffekterna att man bara får behålla 20–30 % av en inkomstökning. Marginaleffekterna är alltså 70–80 % för dessa grupper.

Centerpartiet anser att behovet av att frigöra fler människor från bidragsberoende till arbete är stort. Behovet är stort dels för den enskilde individen som får en ökad självkänsla i att vara behövd och en större trygghet i att själv

kunna råda över sin privatekonomi, dels för samhällsekonomin som kan fortsätta att växa tack vare det ökade utbudet av arbetskraft. För att ge människor incitament att gå från bidrag till arbete anser Centerpartiet att inkomstskatten för låg- och medelinkomsttagare måste sänkas. Centerpartiet vill ersätta dagens lappande och lagande och specialdestinerade sänkningar med en inkomstskattereform som ger möjlighet för fler att leva på sin lön och som stimulerar arbete framför bidrag. Det förutsätter en tydlig premie för dem som tar sig från bidragsberoende till eget arbete, och det ger utrymme att minska bidragsberoendet för dem som redan är förvärvsarbetande. Reformen föreslås genomföras under åren 2002–2004, då den skall gälla fullt ut.

Ett första steg i inkomstskattereformen sker 2002 genom att grundavdraget höjs till 20 000 kr och de negativa marginaleffekter som följer av nedtrappningen i den s.k. LO-puckeln avskaffas. En höjning av grundavdraget är bättre än regeringens skattereduktion för delar av den allmänna pensionsavgiften dels för att grundavdraget ger en större skattesänkning för människor med låga inkomster, dels för att en grundavdragshöjning kommer alla till del, även pensionärer och studenter. Den nuvarande konstruktionen av grundavdraget med en grundnivå samt en upp- och nedtrappning i inkomstskikten med låga och medelstora inkomster ger upphov till negativa marginaleffekter. Upptrappningen upp till årsinkomster på ungefär 110 000 kr skapar förvisso en positiv marginaleffekt, men för t.ex. en deltidsarbetande undersköterska som vill öka sin arbetstid är nedtrappningens negativa marginaleffekter påtagliga.

En förvärvsrabatt på 9 600 kr som ges enbart på inkomster från förvärvsarbete eller företagande införs i syfte att stimulera arbete och företagande. En förvärvsrabatt på arbetsinkomster innebär en kraftig stimulans för den arbetslöse att ta ett arbete och för den deltidsarbetande att öka sin arbetstid. Förvärvsrabatten skall fasas in med 10 % av arbetsinkomsten upp till en årlig arbetsinkomst på 96 000 kr, vilket ger en maximal rabatt på skatten om 9 600 kr. Den maximala förvärvsrabatten ligger sedan kvar upp till en årlig arbetsinkomst på 180 000 kr och trappas därefter ned med 5 % av överstigande förvärvsinkomst upp till 276 000 kr. Däröver blir förvärvsrabatten 4 800 kr. Från och med 2004 räknar Centerpartiet med att kunna gå ytterligare ett steg i inkomstskattereformen och höja förvärvsrabatten till 10 800 kr.

Från och med 2003 ersätts grundavdraget med en rak skatterabatt på 10 000 kr. Denna skatterabatt skall komma alla till del, oavsett om inkomsten kommer från lön, företagsinkomst, a-kassa, sjukpenning eller pension. Effekten av en rak skatterabatt på 10 000 kr är ungefär lika stor som effekten av ett grundavdrag på 30 000 kr för den person som bara betalar kommunalskatt. För den person som även betalar statlig inkomstskatt blir effekten dock en annan, eftersom skatterabatten inte minskar den beskattningsbara inkomsten och därmed statsskatten. Ett kraftigt höjt rakt grundavdrag blir därmed både dyrare och fördelningspolitiskt sämre än en rak skatterabatt. För den enskilde individen är det positivt att ersätta grundavdraget med en rak skatterabatt i

och med att skattesystemet blir mer överskådligt. Alla skall enkelt kunna räkna ut sin skatt, vilket ger individen ett bättre grepp över privatekonomin.

Föräldrar måste få känna trygghet i att vara välkomna på arbetsmarknaden. Det måste vara möjligt att förena förvärvsarbete med mer tid för barnen. Föräldrar skall inte pressas ekonomiskt att avstå från förvärvsarbete, varför barnomsorgskostnaderna bör vara avdragsgilla gentemot förvärvsinkomsten. Avdraget får göras mot kommunalskatten. Kommunerna ersätts för inkomstbortfallet enligt finansieringsprincipen. För att få göra avdrag måste man kunna styrka sin barnomsorgskostnad. Det leder till att många av de föräldrar som i dag är hänvisade till "svart" barnomsorg motiveras att redovisa barnomsorgskostnaden. Centerpartiet anser att avdragsrätten bör uppgå till 50 000 kr per barn och år och införas fr.o.m. 2002. På många håll, främst i områden med stora avstånd, utgör resor till och från barnomsorg en betydande kostnad för många barnfamiljer. Liksom i fråga om kostnaden för barnomsorgen bör denna kostnad vara avdragsgill.

Utöver avdragsrätten för barnomsorgskostnader är det nu tid att komplettera det generella stödet till familjer med en extra skattelättnad för barnfamiljer. Detta bör ske genom ett första steg år 2003, då en skatterabatt på 100 kr per barn och månad införs. På sikt bör denna barnrabatt öka både genom nya resurser och genom överföring av vissa resurser från barnbidrag till skattelättnader. Genom konstruktionen minskar rundgången av pengar i systemet, samtidigt som incitamenten att öka den egna inkomsten för att kunna utnyttja barnrabatten fullt ut för hushåll med mycket små inkomster ökar.

För att efterfrågan på hushållstjänster skall ta fart måste priset sänkas rejält genom att skattekenalen minskas eller slopas helt. Centerpartiet föreslår därför att en skattereduktion på 50 % av arbetskostnaden för ROT-arbeten och hushållstjänster som utförs i hemmet införs. Det innebär att skatten sänks för ett antal hushållstjänster där det är lätt att "göra det själv" och där någon vit marknad knappast förekommer, exempelvis städning, gräsklippning och barn tillsyn. Förslaget omfattar även sådana tjänster som redan delvis utförs på en vit marknad, som målning, snickeriarbete och reparation av hushållsapparater. Skattereduktionen maximeras till 25 000 kr per hushåll och år. Det innebär att hushållet kan köpa tjänster för 50 000 kr per år och få skattereduktion för dessa.

Reseavdraget höjdes 1997 från 13 till 15 kr. Sedan dess har emellertid kostnaderna framför allt för drivmedel ökat kraftigt. Därför är det nödvändigt att höja avdragsrätten för arbetsresor med bil ytterligare. Centerpartiet anser att avdragsrätten bör höjas från dagens 16 kr per mil till 20 kr per mil. En höjd avdragsrätt gör att människor har en fortsatt möjlighet att bo kvar eller flytta till mindre orter där arbetsresorna ofta är långa. Ett höjt reseavdrag ökar även den regionala rörligheten på arbetsmarknaden och bidrar därmed till ett större arbetskraftsutbud även i mindre orter. Avdragsrätten bör inkludera resor till och från barnomsorg.

Boendeskatterna måste sänkas. Utgångspunkten för Centerpartiets förslag till skattesänkningar inom bostadsområdet är att människorna skall få lägre boendekostnader och att det skapas neutralitet mellan boendeformer. Efter en överenskommelse mellan Centerpartiet och den socialdemokratiska regeringen beslutade riksdagen om att fr.o.m. 1997 "frysa" 1996 års taxeringsvärden i hela landet. Denna frysning upphörde att gälla vid förra årsskiftet. Efter det att regeringen under lång tid hävdat att de förändrade taxeringsvärdena inte utgör ett problem, har man nu svängt och lägger fram förslag om successivt genomslag för höjda taxeringsvärden, men tar inte tag i grundproblemet; att några få höga huspriser bidrar till att dra upp taxeringsvärdena för närliggande fastigheter. Därigenom kommer de omotiverat stora ökningarna att förekomma också framgent, om än med en något mindre höjning varje år. Regeringen kompenserar genom att sänka skattesatsen. Detta är en klen tröst för de människor vars boendekostnad kommer att öka dramatiskt som en följd av kraftigt höjda taxeringsvärden. Det är fortfarande det dåligt underbyggda förslaget till årlig justering av taxeringsvärdena för fastigheter som gäller. Centerpartiet anser att det enda rimliga beslutet är att åter frysa taxeringsvärdena på 1997 års nivå fram till nästa allmänna fastighetstaxering, som skall ske 2003. Denna återgång till 1997 års taxeringsvärden bör ske retroaktivt fr.o.m. 2001. För 2002 bör skattesatsen för småhus sänkas 1,1 %. I kombination med frysta taxeringsvärden innebär det att alla småhusägare får sänkt fastighetsskatt. Vid nästa allmänna fastighetstaxering 2003 anser Centerpartiet att taxeringsvärdena åter bör knytas till aktuella marknadsvärden genom beräkning av medianvärdet för omräkningstalen för åren 2001–2003. Samtidigt bör fastighetsskatten omvandlas till en schablonintäkt som beskattas som inkomst av kapital. För 2003 skall denna beräknas som 3 % av taxeringsvärdet, vilket motsvarar en fastighetsbeskattning på 0,9 % av taxeringsvärdet. 2004 behålls taxeringsvärdena på samma nivå som 2003 och schablonintäkten beräknas som 2,5 % av taxeringsvärdet, vilket motsvarar en fastighetsbeskattning på 0,75 % av taxeringsvärdet. Begränsningsregeln som regeringen aviserar är utformad så att den personkrets som omfattas är densamma som i förmögenhetsbeskattningens sambeskattnings. Centerpartiet anser att redan sambeskattnings av förmögenheter är omodernt och ojämsställt och avvisar därför med bestämdhet denna nya form av sambeskattnings.

Förmögenhetsbeskattningen är utsatt för en skarp kritik, och regeringen väljer nu att tillmötesgå en del av kritiken genom att höja fribeloppet till 1,5 miljoner kronor för ensamstående samt 2 miljoner kronor för sambeskattade. Det är en välkommen men otillräcklig höjning, som borde kompletteras genom att sambeskattnings slopas från 2002. Vidare bör från 2003 endast halva taxeringsvärdet för småhus utgöra underlag för förmögenhetsskatt.

Kostnaden för arbetskraft påverkar utan tvekan efterfrågan på densamma. Precis som för varor och tjänster borde denna enkla insikt vara vägledande för en politik syftande till att sänka beskattningen av människors arbete. En inkomstskattereform, som ökar människors incitament att ta arbete, bör därför förenas med en lägre beskattning på företag som anställer människor. Utanför

skatteområdet lägger Centerpartiet därför fram förslag om en sänkning av arbetsgivaravgiften för alla företag som är konstruerad så att den betyder mest för de mindre företagen. Fortsatta sänkningar av skatteuttaget bör ske enligt denna etablerade modell, bl.a. för att undvika tröskleffekter då företag växer. Sänkningen av arbetsgivaravgifterna finansieras delvis genom höjda skatter på utsläpp av kväveoxid och koldioxid i industrin, genom skatt på förbränning av osorterat avfall och höjd skatt på deponi.

Den gröna sektorn ges likvärdiga konkurrensvillkor genom att jordbrukets ryggsäck slopas.

Jag föreslår att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Centerpartiets förslag.

Med det anförda tillstyrks motionerna Fi281, Fi293 yrkandena 7 och 18 i denna del, Sk489 yrkandena 1–16, 19–24 och 29–36, Sk490 yrkande 1 och MJ220 yrkandena 12 och 8.

Jag står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motion Fi293 yrkande 6 av Agne Hansson m.fl. (c).

Ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Centerpartiet anser att Tullen skall få ökade resurser för att möta kraven i samband med Schengensamarbetet samt trafiken över Öresundsbron. Medel omfördelas för detta ändamål från RSV:s anslag till Tullen. Jag föreslår utgiftsramar för utgiftsområdet för 2002 och 2003 som vart och ett av åren är 30 miljoner kronor lägre än regeringen föreslagit. För år 2004 föreslår jag en utgiftsram som är 50 miljoner kronor lägre än vad regeringen föreslagit. Med det anförda tillstyrker jag motion Fi293 yrkandena 3 och 4 i motsvarande delar.

4. Skattefrågor i budgetpropositionen – fp

av Lennart Kollmats (fp).

Skatteförslagen och inkomstberäkningen

För oss liberaler är målet med politiken att öka människors makt över sina liv. Vår vision för Sverige är ett land som ger nya möjligheter – för alla. Den ekonomiska politiken är ett medel att nå denna vision. Långtidsarbetslösa skall få jobb och en ny självkänsla. Idérika människor skall våga ta språnget att förverkliga sina drömmar. Familjer skall få större marginaler i sin vardagsekonomi så att alternativ som hittills varit stängda, som kanske att vara mera med barnen, skall öppnas. Stressade, utbrända människor skall hitta tillbaka till hälsa och framtidstro. Arbetande människor skall kunna leva på sin lön och det skall löna sig att studera och arbeta, som anställd eller företagare.

Den ekonomiska aktiviteten går upp och ned. Nedgångsfaserna utsätter många människor för svåra påfrestningar. Vi vill föra en politik som snabbare

och effektivare leder Sverige förbi konjunkturproblemen och som har sin tyngdpunkt i åtgärder mot de långsiktiga utmaningarna. En hög och jämn tillväxt är nödvändig för att svensk ekonomi ska klara av de problem landet står inför. En tillväxtstimulerande politik är avgörande för framtidens välbefinnande och Sveriges ställning som välfärdsnation. Vår ambition är att Sverige skall komma tillbaka till en tätposition bland de utvecklade länderna. Därför måste reformer nu genomföras som höjer den svenska ekonomins förmåga till långsiktigt uthållig tillväxt. Det gäller att förbättra förutsättningarna för företagande, arbetsmarknad, konkurrens och produktivitet och enskilda människors verksamhet och valfrihet, och vi är beredda att fullfölja reformpolitiken för att nå detta mål.

Det svenska skattetrycket, 53 % av BNP, fördelar sig med en tiondel på kapitalbeskattning, två tiondelar på konsumtionsbeskattning och resterande sju tiondelar på arbetsbeskattning. Internationaliseringen minskar drastiskt möjligheten att hålla ett högt skattetryck på rörliga skattebaser, helt enkelt därför att hög skatt leder till minskande skattebas och därmed sjunkande skatteintäkter från denna skattebas. Detta leder till att med ett högt skattetryck finns ingen annan möjlighet än att hålla en hög beskattning med höga skatteriktar även på låg- och medelinkomsttagare. Därför måste skattetrycket totalt sett sänkas.

Den skattepolitik som Folkpartiet nu lägger fram är främst inriktad på att stimulera tillväxt och sysselsättning. En långsiktig skattepolitik som stimulerar till arbete, sparande, utbildning och risktagande lägger grunden för en tillväxt som snabbt leder oss ur konjunkturproblemen.

Vi föreslår att de grundläggande principerna för 1990 års skattereform, nämligen "hälften kvar", och att de allra flesta bara skall betala kommunalskatt, återupprättas. Vi vill koncentrera skatteförändringarna på de för tillväxt och jobb mest skadliga inslagen, nämligen marginalskatterna. Genom avskaffad värnskatt, höjd brytpunkt för statlig skatt och borttagande av den s.k. LO-puckeln, vill vi uppnå den grundläggande principen – att de flesta bara skall betala 30 % i skatt, och att de med höga inkomster skall betala 50 % på de högre inkomstdelarna. Marginaleffekterna minskas såväl genom inkomstskattesänkningar som genom växling av inkomstprövat bostadsbidrag mot generellt barnstöd.

Vi föreslår att gränsen för uttag av den statliga inkomstskatten höjs till den nivå där egenavgifterna upphör att stiga (312 300 kr) för att undvika att personer som betalar både statlig skatt och egenavgifter får marginaleffekter om ca 55 %.

Den s.k. LO-puckeln bör avskaffas. I inkomstlägen mellan ca 150 000 och 200 000 kr finns en marginaleffekt som uppkommer genom att grundavdraget avtrappas. Denna avtrappning bör successivt tas bort, vilket leder till en marginalskattesänkning för betydande grupper.

Den s.k. värnskatten avskaffas. Den är ett brott mot skattereformen. Vår förändring sänker marginalskatten med 5 procentenheter i de aktuella inkomstskikten.

Ett förvärvsavdrag om 5 % av inkomsten införs, vilket sänker skatten och gör det mera lönsamt att arbeta även vid lägre inkomster.

En skattereduktion, lika för alla, skall införas för att garantera att alla får del av en skattesänkning. Denna skattereduktion bör till en början vara 3 000 kr per person. Den tillfaller då även pensionärer. I likhet med regeringens förslag låter vi denna skattereduktion för 2002 även tillfalla de pensionärer som faktiskt inte betalar någon skatt för att dessa skall åtnjuta samma förstärkning av den disponibla inkomsten.

Den sänkta inkomstskatten ger utrymme för en högre a-kasseavgift, vilket ger en bättre fungerande försäkring. Försäkringsavgifterna till a-kassan blir avdragsgilla eftersom avdragsrätten för pensionsavgiften återställs.

För att betona att barnstödet skall innebära att hänsyn i beskattningen tas till den extra försörjningsbörda föräldrar har, vill vi att utökningen av barnstödet sker i form av skattereduktion. Detta föreslås utgå med 1 450 kr per år och barn för 2002 för att successivt öka till 2 650 kr 2004, kombinerat med att den del av bostadsbidraget som i praktiken utgör ett rent inkomstprövat barnbidrag trappas ned med först 60 och sedan 110 kr per barn och månad. Genom denna förändring kommer bortåt 20 000 bidragsmottagare ut ur fattigdomsfällan och slipper 20 % extra marginaleffekt, detta i de inkomstlagen där maxtaxan inte får någon större betydelse.

Avdragsrätt införs för styrkta barnomsorgskostnader upp till ett belopp av 50 000 kr. Detta sänker kostnaden för barnomsorg med en tredjedel och gör det lättare att vitt och hederligt komplettera med andra former av barntillsyn.

Det är en förlegad syn på förutsättningar för förvärvsarbete som ligger bakom det faktum att man i resa till och från arbetet inte får räkna in tid och resväg via barnens omsorg. Det kan mycket väl vara så att det faktum att en förälder behöver hämta eller lämna gör att resan tar avsevärt mycket längre tid, vid beaktande av bussbyten eller väntetider på tåg. Därför bör hämtning och lämning från och till barnomsorg kunna räknas in då tidsvinst och resesträcka beräknas för rätt till avdrag för resor till och från arbetet.

Pensionssparandet utvidgas så att avdragsrätt för sparande medges upp till 1,5 basbelopp och sparandet kan tas ut för att finansiera kompetensutveckling. Kvarstående sparande kan tas ut vid pensionering.

Vinstandelsstiftelser har funnits under en längre tid och ger de anställda ett ekonomiskt utbyte av ett företags framgång och vinster. Den särskilda löneskatten på avsättning till vinstandelsstiftelser bör slopas för att stimulera till en utvidgad användning av sådana system.

Beskattningen av personaloptioner bör skyndsamt ses över både för dem som är långsiktigt verksamma i Sverige och dem som arbetar här tillfälligt. Inte minst socialavgifterna skapar problem. Konkurrensen från länder med förmånligare beskattningsregler måste tas som utgångspunkt vid översynen. Vi avsätter medel för att i likhet med vårt förslag för vinstandelsstiftelserna kunna ta bort arbetsgivaravgifterna.

Arbetsgivaravgiften är en tung del i kostnaden för arbete. Utanför skatteområdet föreslår vi därför att avgiften sänks med 2 procentenheter för hela

den privata tjänstesektorn under de närmsta åren. Den långsiktiga inriktningen är att arbetsgivaravgifternas skattedel helt tas bort.

Det finns en stor efterfrågan på hushållsnära tjänster. Totalt är nästan vart fjärde hushåll i Sverige intresserat av hjälp, ibland eller regelbundet. Detta trots att man inte ser ett faktiskt existerande utbud. Det höga skatteuttaget hindrar efterfrågan och utbud från att mötas på en vit marknad. Mer eller mindre allt hushållsarbete som utförs mot betalning utgör i dag svart arbete. På denna marknad arbetar många kvinnor och ungdomar. De har inga rättigheter, inga försäkringar, inga pensionspoäng, ingen sjukpenning och ingen trygghet. Vi anser att det enklaste och bästa sättet att förändra situationen är att införa en skattereduktion för hushållens köp av den här typen av tjänster genom en skattereduktion i företaget för halva totala arbetskostnaden.

Den lättnad i dubbelbeskattningen av bolagsinkomster som införts i Sverige är begränsad till onoterade företag. Folkpartiet har länge argumenterat för att införa regler som avskaffar dubbelbeskattningen i alla företag. Avskaffandet av dubbelskatt på utdelningar bör ske i etapper genom att den halveras, först för fysiska personer och två år senare även för juridiska personer med sikte på ett fullständigt avskaffande.

Nivån på fastighetsbeskattningen är för hög och beskattningsformen kan inte accepteras. I avvaktan på en grundlig reformering av fastighetsbeskattningen bör taxeringsvärdena fortsatt vara frysta. För 2001 och 2002 används de nya lägre skattesatserna, 1,0 % för egna hem och 0,5 % för flerbostadshus, men beräknat på de taxeringsvärden som gällde under 2000, för såvitt det omräknade värdet inte är lägre, då detta givetvis skall gälla. I och med detta säger vi nej till införandet av regeringens förslag till begränsningsregel, en både krånglig och byråkratisk regel som leder till såväl sambeskattnings som nya marginaleffekter.

Fåmansbolagsreglerna (de s.k. 3:12-reglerna) måste förenklas. Det är otillfredsställande att frågan begravts i en utredning som knappast kan leda till någon förändring förrän år 2003, möjligen ännu senare. Vi föreslår att fåmansbolagsreglerna reformeras så att ett belopp motsvarande en medelinkomst beskattas som arbetsinkomst, resterande som kapital.

Många hävdar att beskattningen vid generationsskifte särskilt åderlåter jord- eller skogsbruk som redan kan ha små eller inga ekonomiska marginaler. I stället för att kapital dras in till staten behövs detta mycket väl på gårdarna för att trygga ett långsiktigt familjejordbruk. Folkpartiet betonar vikten av att den utredning som pågår arbetar snabbt och att regeringen så snart utredningsarbetet är avslutat återkommer till riksdagen med förslag till lagändringar som verkligen kan bidra till att underlätta generationsväxlingar i svenska familjeföretag.

Vi föreslår att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Folkpartiet liberalernas förslag.

Med det anförda tillstyrks motionerna Fi281, Fi285 yrkandena 1–8, 10–16, 18, 22, 23 och 26, Fi294 yrkande 5, Sk487 yrkandena 1, 3 och 4 samt Bo324 yrkande 10.

Vi står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motion Fi294 yrkande 5 av Lars Leijonborg m.fl. (fp).

Ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Folkpartiet vill höja utgiftsramen för utgiftsområdet i förhållande till propositionen med 75 miljoner kronor vart och ett av åren 2002–2004. De ökade resurserna skall användas av skattemyndigheterna för åtgärder som ökar skatteintäkterna och av Tullen för insatser mot den illegala införseln av narkotika och alkohol. Med det anförda tillstyrker vi motion Fi294 yrkandena 7 och 8 i här berörda delar.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets överväganden	2
Inledning.....	2
STATSBUDGETENS INKOMSTER	3
Skattepolitikens inriktning.....	3
FYSISKA PERSONERS INKOMSTER.....	12
Inkomstskatten för år 2002	12
Skattereduktion för fackföreningsavgift	15
Det fasta beloppet vid beskattningen av förvärvsinkomster	16
Pensions- och kompetenssparande.....	17
Förmånsbeskattning av miljövänliga bilar.....	18
Reseavdrag	19
Yrkesfiske.....	20
Personaloptioner	22
Hushållstjänster	23
Royalty	24
Beskattningen av sjömän i det nordiska skatteavtalet.....	25
JURIDISKA PERSONERS INKOMSTER.....	26
Beskattning av investmentföretag och värdepappersfonder.....	26
Utdelningar och kapitalvinster på företagsägda andelar	27
Företagsbeskattning, ägarbeskattning.....	28
De särskilda reglerna för fåmansaktiebolag.....	30
SOCIAL- OCH ARBETSGIVARAVGIFTER.....	32
Löneskatt på vinstandelar	32
SKATT PÅ EGENDOM	33
Fastighetsbeskattning.....	33
Förmögenhetsskatt.....	38
SKATT PÅ VAROR OCH TJÄNSTER.....	40
Sänkt mervärdesskatt på böcker och tidskrifter	40
Privatinförsel av alkoholdrycker och tobaksvaror	41
En fortsatt grön skatteväxling	42
Höjd avfallsskatt.....	45
Fordonsskatt	46
Skattestrategi för alternativa drivmedel	46
Justeringar i svavelskatten	48
Jordbruket.....	48
Skatt på kärnkraftsel	50
Kväveoxidskatt	51
Reklamskatt	51
Lagsamordning	52
Beräkning av statsbudgetens inkomster.....	52
UTGIFTSRAMAR	53

Ramar för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution.....	53
Avvikande meningar	58
1. Skattefrågor i budgetpropositionen – m	58
Skatteförslagen och inkomstberäkningen	58
Ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	62
2. Skattefrågor i budgetpropositionen – kd	62
Skatteförslagen och inkomstberäkningen	62
Ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	66
3. Skattefrågor i budgetpropositionen – c.....	67
Skatteförslagen och inkomstberäkningen	67
Ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	71
4. Skattefrågor i budgetpropositionen – fp	71
Skatteförslagen och inkomstberäkningen	71
Ramarna för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	75
Innehållsförteckning.....	76